

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Hunedoara

4

**MATERIALELE PLASTICE
ÎN 1964**

Descifrînd „codul genetic”

Olimpiadele albe

Anul XIII nr. 4 (452) — 25 ianuarie 1964

ACEEAȘI ÎNTRECERE ȘI ALTA

Îmi pare rău că în clipa când scriu rândurile acestea nu am la îndemână presa anilor '45 sau '48.

Îmi pare rău că în clipa când citesc angajamentele colectivelor noastre în întrecerea pornită pentru cinstirea celei de-a 20-a aniversări a Eliberării, n-am la îndemână (Biblioteca academiei e departe) chemările la întrecere din '45 sau '48. Va trebui odată să punem față-n față tăieturile din gazete. Va trebui să alăturăm, precum două culori izbitor deosebite, sarcinile pe care și le-au propus muncitorii, uzinele și, deci, istoria, de la un deceniu sau două la altul. Va trebui să săvârșesc cândva această alăturare pentru că adevărul poate fi descifrat numai prin comparație.

Ce hotărau în mitinguri oamenii cu 15 sau 18 ani în urmă? Ne aflăm la sfârșitul războiului, străzile erau pline de moloz și tineretul pornea să degajeze curțile fabricilor și să strângă fier vechi. A construi? Verbul acesta era foarte departe, problema era să înlături, mai întâi, distrugerea.

Era secetă, se abătuse peste noi seceta, și brutarii nu-și propuneau să mărească productivitatea colacilor sau numărul sortimentelor la covrigi, ci pur și simplu să scoată din cuptoare pâine neagră, câtă o fi, cum o fi, când o fi, dar să scoată pâine.

Am fost în 1947 la Reșița, uzinele lucrau cam la un sfert din capacitate, din patru cuptoare Martin trei zăceau stinse și organizația de partid nu se preocupa de ridicarea combinatului la cel mai înalt nivel al tehnicii mondiale, ci de lichidarea sabotajului și refacerea, cum s-o putea, cât s-o putea, a producției de fier. Era nevoie de fier, pur și simplu de fier, de fier pentru pluguri.

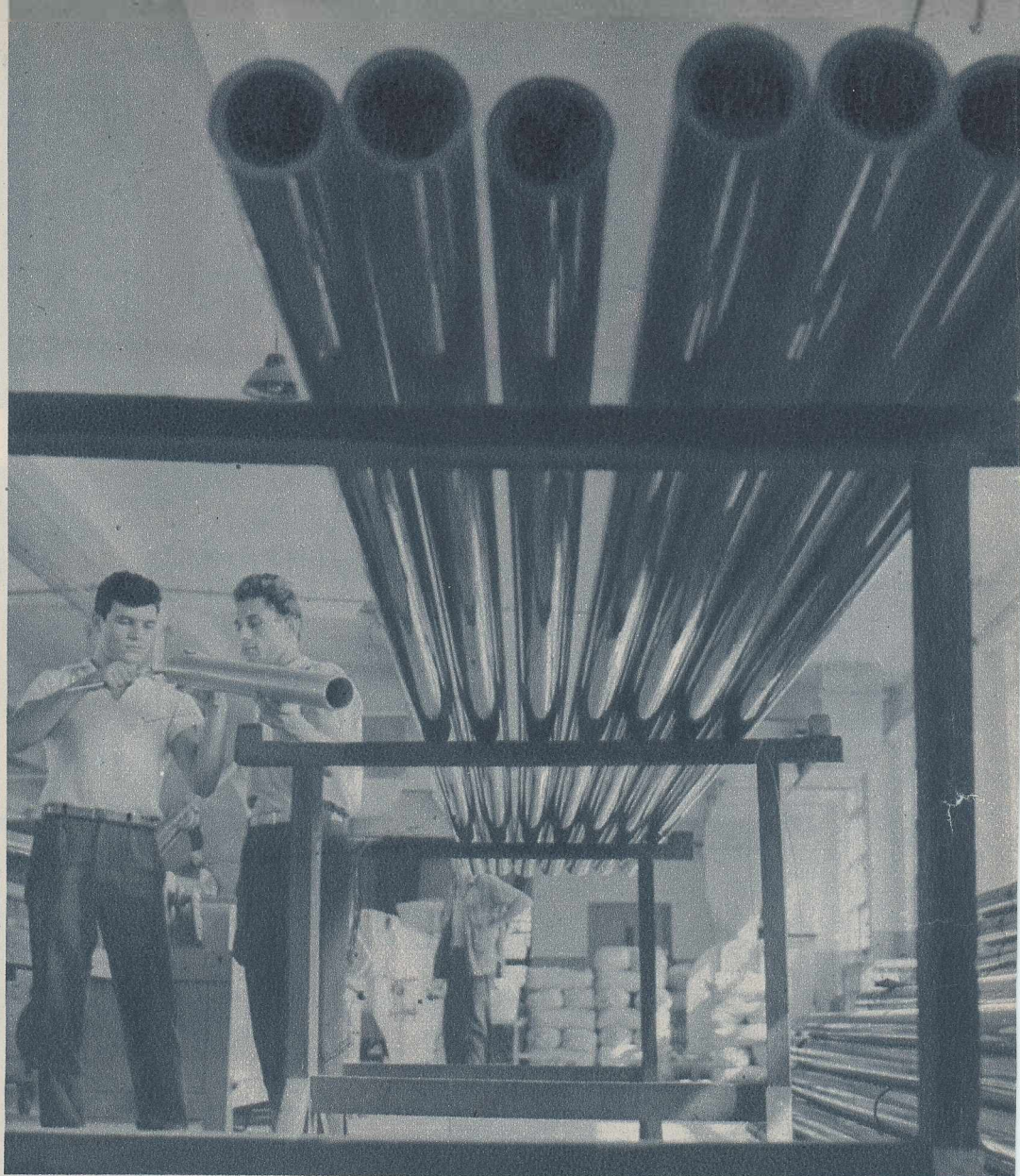
Au trecut foarte mulți și puțini ani și astăzi:

...Constructorii de la Șantierul naval Galați au hotărât să execute *peste plan* o motonavă de 2.000 de tone înzestrată, bineînțeles, cu aparatul cel mai fin impus de tehnica modernă.

...Colectivul termocentralei de la Pașeni, care îndată după Eliberare nu și-a luat nici un angajament pentru că o asemenea construcție nu exista nici măcar în proiectele Institutului de proiectare, care la îndoie nu exista în nici un proiect, a hotărât să reducă cu 1,5—2 milioane kilowați ore consumul propriu de energie electrică.

...Combinatul chimic de la Borzești (să mai amintim că în legătură cu Borzești nu se putea vorbi decât despre stejarul istoric?) s-a angajat să dea *peste plan* 200 tone policlorură de vinil (să mai amintim că, acum 20 ani, dacă spuneai policlorură de vinil...)

AI. MIRODAN

Numele Fabricii de mase plastice București a devenit cunoscut în ultimii ani publicului consumator pentru numeroasele și frumoasele produse de larg consum puse în circulație. Ceea ce știe mai puțin publicul e că această fabrică contribuie cu prețioase produse la dezvoltarea multor ramuri industriale. În fotografie, o imagine din atelierul de extrudare a țevilor din p.c.v.

MATERIALELE PLASTICE în 1964

COPERTA NOASTRĂ

Ing. proiectant A-
driana Fărășan de
la PROMET—Bucu-
rești, sectorul utilaje,
lucrand la planurile
unei agregat ce ur-
mează a funcționa în
cadrul unei noi uzine.

Fotografie de
A. Mihăilescu

■ PETROLUL, CĂRBUNELE,
METANUL ȘI SAREA SE
TRANSFORMĂ ÎN HAINE
ȘI MATERIALE DE CON-
STRUCȚIE ■ COVOARE ȘI
DALE DIN MASE PLASTI-
CE ■ POLISTIRENUL EX-
PANDAT VA FACE CA LO-
CUINȚA DV. SĂ FIE CAL-
DĂ IARNA ȘI RĂCORA-
SĂ VARA ■ DE LA 125
LA 160 PRODUSE DE
LARG CONSUM DIN MA-
SE PLASTICE

Și în agricultură, masele plas-
tice își fac loc din ce în ce
mai insistent. Iată în imaginea
de față un colț din vîlle de
la Greaca, acoperite cu folii
din polietilenă.

REDAȚIA : Descoperirile — de-a dreptul ui-
mitoare — din ultimii ani, în producerea, pre-
lucrarea și utilizarea maselor plastice sînt de no-
torietate. În legătură cu acestea am vrea să cu-
noaștem însă unele lucruri noi. Astfel, v-am ruga,
în primul rînd, să împărtășiți cititorilor noștri
dacă în afara materiilor prime cunoscute pînă
acum a fi apte de transformare în mase plastice,
este de prevăzut într-un viitor apropiat utilizarea
de noi resurse de care țara noastră dispune în
suficientă măsură.

MIN. ADJ. I. DELEANU : Referindu-ne la
materii prime în sensul resurselor naturale, baza
industriei de materiale plastice rămîne în general
aceeași : petrolul, metanul, cărbunele, sarea. In-
dustria chimică modernă, mergînd pe linia ridi-
cării gradului de valorificare a acestor resurse,
creează neconținut — din aceste materii prime de
bază — produse intermediare pentru o gamă tot
mai largă de materiale plastice și fibre sintetice.
Această linie duce și la substituirea unor materii
prime prin altele. Astfel, de pildă, benzenul, care
multă vreme s-a obținut prin procesele de disti-
lare a cărbunelui la cocsificare, se obține în pre-
zent pe cale sintetică, pornind de la petrol, după
cum formaldehida, acidul acetic sau alcoolul nu
se mai obțin din lemn și alte materii prime ve-
getale, ci pe cale sintetică, din metan.

Industria chimică realizează astfel nu numai o
nouă bază de mare capacitate pentru materii
prime, ci eliberează în același timp materiale de
bază pentru alte întreprinderi mai economice. Mai
trebuie să menționăm că pentru utilizarea rațio-
nală a resurselor naturale ne vom strădui să asu-
răm o înaltă valorificare a tuturor produselor
ce rezultă din procesele de prelucrare a acestor
resurse. În prezent obținem formaldehidă și poli-
meri acrilonitrilici din metan și altele, iar în anii
următori vom produce polietilenă, polipropilenă
și polistiren din gazele de cracare a petrolului.

În același timp se vor spori capacitățile de
producție pentru materialele plastice mai cunos-
cute, ca policlorura de vinil sau poliacetatul de
vinil. Pentru realizarea acestor obiective prevă-
zute în directivele Congresului al III-lea al Parti-

dului sînt în curs de construcție mari unități in-
dustriale în combinatele chimice de la Borzești,
Onești, Brazi și Craiova. Totodată se construiesc
unități noi sau se lărgesc cele existente pentru
prelucrarea materialelor plastice în obiecte finite.

REDAȚIA : În industria construcțiilor, masele
plastice au în prezent o bogată utilizare. Există,
în perspectivă, posibilitatea de a lărgi gama de
asemenea produse folosite la construcția de lo-
cuințe pentru oamenii muncii din țara noastră ?

MIN. ADJ. I. DELEANU : Începînd din anul
1964 construcția de locuințe va primi un variat
și valoros sortiment de noi materiale. Vom aminti
numai pe cele care prin volumul producției și al
cerințelor au o însemnătate deosebită. Noua în-
treprindere de prelucrare pentru materiale plas-
tice din Iași va produce materiale stratificate
pentru pardoseli (covoare și dale) cu calități de
utilizare și estetice superioare produselor folosite
în prezent. Capacitatea instalației va asigura ma-
teriale pentru pardosirea a peste 2 milioane m p
construcții, adică aproximativ 70.000 apartamente
anual. Aceeași întreprindere va produce tubula-
tură și accesorii din p.c.v. pentru instalațiile de
canalizare, eliberînd astfel pentru alte întreprinderi
cantități însemnate de fontă și plumb. Noua fa-
brică de polistiren de la Combinatul de cauciuc
sintetic din Onești va produce, printre alte sor-
timente, polistiren expandat. El se prezintă sub
forma unor plăci cu grosimi diferite și cu o
greutate specifică de 10 ori mai mică decît pluta
și va servi la izolarea pereților și planșelor în
locuințe și alte clădiri. Noul produs reduce gro-
simea pereților, creînd deci spațiu ; în același
timp, el reduce considerabil pierderile de căldură
în timpul iernii (și implicit consumul de com-
bustibil), iar în timpul verii evită supraîncălzirea
încăperilor. Vor mai fi produse noi articole pen-
tru instalații sanitare, plăci pentru căptușirea
camerelor de baie în locul plăcilor de faianță etc.

Industria de mobile și de perdele va dispune
de un nou sortiment, în cantitate mare, de fibre
pentru cele mai variate țesături, covoare etc. In-

(Continuare în pag. 4)

Da, pare mulțumită de felul în care s-a îmbrăcat pentru plimbarea de după-amiază: pălărie asortată cu poseta (ambele din policlozură de vinil), fulgarin din fibre sintetice pe pelișură plastică, pulover de rejon, fustă de tergal, ciorapi din fibre sintetice supraelastice...

dustria de binate și mobile va mai primi adevizi și lacuri care, înobilind lemnul, vor oferi locatarilor un confort evident îmbunătățit.

REDAȚIA : În ce alte ramuri industriale în plină dezvoltare la noi își vor face intrarea masele plastice și ce materii prime și produse valoroase (metale, lemn, ciment etc.) vor fi eliberate cu această ocazie ?

MIN. ADJ. I. DELEANU : Din cele peste 95.000 tone de materiale plastice și rășini sintetice ce se vor produce în 1965 — ultimul an al șesenalului — o parte importantă va fi destinată înlocuirii materialelor tradiționale în diferite ramuri ale industriei. Agricultură va beneficia de asemenea de aportul materialelor plastice.

Dintre principalele domenii de folosință a materialelor plastice în industrie vom menționa pe cele în care materialele tradiționale vor fi înlocuite cu materiale plastice. Astfel în industria constructoare de mașini se va extinde înlocuirea cu materiale plastice a bronzului, alamei, cuprului etc. În această direcție rezultatele obținute de Combinatul chimic Făgăraș, Fabrica de mase

plastice București, Fabrica de mase plastice Buzău, secția pentru experimentarea materialelor plastice din ICECHIM sînt dintre cele mai interesante și încurajatoare atît pentru constructorii de mașini cît și pentru chimiști.

O extindere importantă capătă materialele plastice în construcția utilajelor pentru industria chimică și alimentară, înlocuind cu succes oțelurile scumpe și fonta emailată, așa cum au arătat lucrările executate de întreprinderea „Anticorozivul”.

Industria electrotehnică este un mare consumator de materiale plastice, și în acest domeniu materialele plastice nu sînt înlocuitori ci constituie nemijlocit materiale unice, ca de exemplu în tehnica aparatelor de înaltă frecvență.

Agricultura, care folosește pe o scară relativ largă folii de polietilenă pentru sere și răsadnițe, va primi noi produse. Astfel se va extinde utilizarea foliilor pentru însilozarea nutrețurilor și captușirea canalelor de irigație. Se vor introduce în folosință conductele flexibile din polietilenă pentru irigații.

Industria piscicolă a experimentat cu succes sfori și parîme din polipropilenă și polietilenă, rezultatele obținute asigurînd eliminarea treptată a firelor de sisal și cîneșă manila folosite în prezent.

REDAȚIA : Este de la sine înțeles că perspectiva îmbogățirii sortimentelor la bunuri de consum prin noi utilizări ale maselor plastice interesează în mare măsură publicul nostru larg. Ați putea să ne dați unele informații în această direcție ?

MIN. ADJ. I. DELEANU : Folosirea materialelor plastice în producția bunurilor de consum înseamnă întotdeauna preț de cost scăzut, greutate redusă, aspect și calitate igienice superioare. Industria chimică, pe lângă că asigură materialele plastice pentru unitățile prelucrătoare ale Ministerului Industriei Ușoare și ale industriei locale, produce un sortiment bogat de articole de menaj și uz casnic. Ar fi greu să le enumerăm aici pe toate. E destul însă să amintim că în 1963 numărul articolelor de larg consum din mase plastice a fost de 125 și în 1964 se prevede a fi de 160.

NOAPTEA

Două imagini impresionante, după salvarea pasagerilor de pe „Lakonia”: 1) supraviețuitori care s-au reîntâlnit cu cei dragi pe aeroportul din Londra; 2) la Casablanca e debarcat un rănit.

Toate ziarele, posturile de radio și televiziune au ținut timp de câteva zile întreg globul cu răsufierea tăiată, relatînd scenele cutremurătoare, viziunile de groază pe care le-au trăit în noaptea dramei pasagerii și echipajul vasului grec „Lakonia”, care a fost cuprins de incendiu în zona insulelor Canare și s-a scufundat.

Povestirile supraviețuitorilor, constatările primelor cercetări, supozițiile experților lasă să se desprindă acum din ce în ce mai limpede cauzele care au dus la

DE COSMAR A „LAKONIEI”

De două ori — la 4 și la 25 iunie 1963 — expertul vest-german C. A. Efford a urcat toate scările și a cutreierat toate punțile „Lakoniei”, vas ancorat la Southampton, spre a verifica instalațiile de salvare.

De amîndouă dățile expertul a putut număra: 133 stingătoare de mină și 82 de pompe, iar pe puntea superioară și pe cea de plimbare cite o instalație completă de luptă împotriva incendiilor. Cu conștiința împăcată, expertul și-a sintetizat în scris rezultatele constatarilor sale în formula categorică: „No defects”. Așadar, totul era în ordine.

NOAPTEA DE COSMAR A „LAKONIEI”

Matheos Zarbis, căpitanul vasului „Lakonia”.

Cinci luni și trei săptămâni mai târziu — având la bord 648 de excursioniști și un echipaj de 384 de oameni — impunătorul vas „Lakonia”, cu un tonaj de 20.314 tone-registru, avea coordonatele 35 de grade latitudine nordică, 15 grade și 15 minute longitudine vestică și se afla la 150 mile marine de Madeira, prima etapă a croazierei în care tocmai pornise.

Noaptea era senină și calmă. Temperatura aerului — 17 grade. Temperatura apei — 17 grade. Dinspre nord adia un vântuleț abia simțit. „Lakonia” sălta ușor pe valuri, purtându-și pasagerii într-o vacanță pe care nu aveau s-o uite, cum le făgăduiseră și prospectele societății „Greek Line”, proprietara vasului și organizatoarea croazierei.

După masa de seară cei mai mulți dintre pasageri se duseseră la un bal mascat oferit de căpitan. Diana Redfern, o fetiță de 13 ani, fu răsplătită, în aclamațiile generale, cu o sticlă de vin de Bordeaux pentru cel mai original costum. Pasagerii care preferaseră o distracție mai puțin zgomotoasă se amuzau la cinematograful vasului, urmărind peripețiile unei comedii cu popularul Bob Hope. Astfel, la ora 23 și 29 de minute totul părea să decurgă cât se poate de normal.

La ora 23 și 30 de minute, radiotelegrafistul Dimitrios Zeghenis transmitea însă în eter: „Foc la bord”.

CATASTROFA...

După cum s-a stabilit, incendiul a luat naștere din cauza unui scurt-circuit survenit în salonul de coafură. Scînteile au căzut, se pare, pe o substanță pentru îngrijirea părului, ușor inflamabilă... Și în ciuda celor 133 de stingătoare de mînă, a celor 82 de pompe și a celor două instalații complete de luptă împotriva incendiilor — certificate de C. A. Efford — la ora 0,10 Dimitrios Zeghenis a trebuit să transmită: „Focul ia proporții”.

După încă 12 minute, radiotelegrafistul lansă disperata chemare: „Nu mai pot rămîne în cabina radio. Părăsim vasul... Ajutor!”

A doua zi dimineața, epava „Lakoniei”, mult înclinată spre babord, nu mai era decît o grămadă de fier vechi care se putea scufunda în orice clipă.

Ce se întîmplase între timp?

La 4 și 25 iunie 1963 expertul Efford numără pe „Lakonia”, în afara stingătoarelor și a pompelor de incendiu, 1.800 de centuri de

salvare, 52 de colaci de salvare, 25 de șalupe, dintre care două cu motor, putînd cuprinde un total de 1.730 de persoane, și 20 de plute pătrate de care, la nevoie, se puteau agăța cîte 20 de naufragiați. De aceea expertul socotise întrunite toate condițiile de securitate cerute de contracte și își încheiase raportul cu formula: „No defects”.

Dar în noaptea de 22 decembrie cînd, după al doilea semnal, căpitanul Matheos Zarbis a dat ordin pasagerilor și echipajului să treacă în bărcile de salvare, s-a văzut că patru din ele, la babord, nu puteau fi de loc urnite... Și pînă la urmă au ars acolo, nemișcate.

O altă barcă a rămas agățată la jumătatea distanței dintre punte și mare. O alta, de la tribord, n-a putut fi pusă în mișcare decît după ce echipajul ei i-a tăiat cu topoarele cablurile de susținere. În sfîrșit, alta s-a răsturnat înainte de a atinge suprafața mării, rîndindu-i grav pe ocupanți, ba pe unii din ei chiar omorîndu-i.

A doua zi dimineața, cînd căpitanul Matheos Zarbis a părăsit cel din urmă vasul, agățîndu-se de o plută aruncată dintr-un avion american, fiecare al optulea ins din cei 1.032 de pasageri și membri ai echipajului „Lakoniei” murise — ars, asfixiat, ucis sub sfîrșimături sau, în fine, înecat, dat fiind că nici una din cele 1.800 de centuri de salvare numărate de expertul Efford în iunie 1963 n-a fost găsită atunci cînd a fost într-adevăr nevoie de ele.

...ȘI TOTUȘI S-AR FI PUTUT EVITA!

După ce a fost salvat, stewardul Georgios Demokritos a declarat: nimic nu funcționa la bord; în multe cabine nu curgea apa, pompele nu funcționau, măștile de gaze nu asigurau nici o protecție.

— Am văzut un stingător care a fost încercat pentru ultima oară în 1933 — și-a amintit la rîndul său ajutorul de bucătar Horst Schumann.

Într-adevăr, „Lakonia” trecuse de mult de prima tinerețe. Vasul fusese construit în 1929, în Olanda, și chiar în cursul primei călătorii, la 6 mai 1930, suferise o ciocnire. Pe atunci nava se numea „Johan van Oldenbarnevelt”. Ulterior, pînă la intrarea vasului în posesia familiei de armatori Gulandreis, adăugîndu-se la flota de 120 de vapoare a acesteia, clopotele de alarmă au răsunit de 6 ori pe „Johan van Oldenbarnevelt”, anunțînd incendii la bord.

La 8 martie 1963, sub noul nume „Lakonia” și arborînd culorile negru-albastru-galben ale societății „Greek Line”, nava și-a început o nouă carieră — aceea de vas de croazieră.

Așadar, „Lakonia” avea o vîrstă la care de fapt ar fi putut rîvni la pensionare, iar instalațiile de bord funcționau cel puțin defectuos.

Și totuși, în ciuda ruginei care acoperea macaralele bărcilor de salvare, a stingătoarelor goale, a colacilor de salvare putreziți și a altor lipsuri și neglijențe inadmisibile, cei 128 de oameni care au pierit în această catastrofă n-ar fi trebuit să moară.

După cum au stabilit însă cercetările ulterioare, echipajul „Lakoniei” nu fusese instruit și n-a putut minui nici stingătoarele și nici mijloacele de salvare aflate în stare bună. În al doilea rînd, după cum afirmă revista vest-germană „Stern”, cînd a izbucnit panica la bord, căpitanul Zarbis și-a pierdut capul și n-a mai stăpînit situația.

Stewardul Norbert Eisnann din Bremerhaven afirmă: nimeni n-a dat vreun ordin să se ia măsuri de salvare. Am acționat așa cum am crezut noi că e mai bine...

De altfel nici unul din cei 98 de membri vest-germani ai echipajului — care funcționau în cea mai mare parte la cambuză, la bar sau în orchestra vasului — nu știa măcar în ce barcă de salvare e repartizat sau încotro să se îndrepte în caz de alarmă.

În al treilea rînd, pasagerii debarcați după salvare în Anglia — cei mai mulți sînt chiar englezi — au relatat și cazuri de acest fel: 20 de membri ai echipajului, agățați de o plută, și-ar fi apărut locurile cu cuțitele; un ofițer și 7 marinari s-ar fi depărtat de vas într-o șalupă care ar fi putut adăposti 80 de inși; în sfîrșit, un număr de membri ai echipajului, în loc să ajute

■ PROSPECTELE FĂGĂDUIAU: ■ O URIAȘĂ TORȚĂ ÎN ATLAN

la salvarea pasagerilor, s-au repezit spre cabine ca să-și umple buzunarele cu bijuterii și alte obiecte de valoare.

În zăpăceala generală stîrnită pe vas, cei care trebuiau salvați în primul rînd — femeile și copiii (43 de copii sub 12 ani) — au fost lăsați pe ultimul plan.

Rezumînd aceste tragice împrejurări, săptămînalul britanic „Sunday Express” a conchis: „nici o viață n-ar fi trebuit jertfită”. Dacă bineînțeles operațiile de salvare s-ar fi desfășurat așa cum s-ar fi convenit.

De altfel și căpitanul Zarbis e de aceeași părere, dar pentru alt motiv: „vasele care ne-au sărit în ajutor — afirmă căpitanul — n-au venit de ajuns de aproape de noi. Asta a fost tragedia”. Ambarcațiunile de pe vasele venite în ajutor s-au ținut realmente destul de departe de uriașa torță plutitoare care era „Lakonia”. Cauza? Cargobotul „Montcalm” răspîndise printr-o radiogramă teama că cele 500 de tone de combustibil pentru motoare diesel aflate pe „Lakonia” puteau exploda în orice moment, posibilitate pe care însă experții o exclud.

Motivul invocat de căpitanul Zarbis nu stă totuși în picioare. Și iată de ce:

La 700 mile marine est de punctul unde „La-

„O VACANȚĂ PE CARE NU O VEȚI UITA” ■ LA ORA 23 ȘI 30 DE MINUTE... TIC ■ CĂPITANUL ZARBIS ÎȘI PIERDE CAPUL ■ FEMEILE ȘI COPIII LA URMĂ...

„Lakonia” s-a afundat pentru vecie în apele Atlanticului, un incendiu de proporții similare, izbucnit pe un alt vas, a dovedit limpede că ceea ce contează în primul rând în asemenea împrejurări este păstrarea singelui rece. Vasul britanic „Empire Windrush” — despre care este vorba — a avut la bord 1.494 soldați englezi cu familiile lor când i-au explodat cazanele. Mai rău încă decât pe „Lakonia”, din cauza exploziei pe „Empire Windrush” n-a putut fi folosit nici un semnal de alarmă, nici o instalație de stingere și multe din macaralele de lansare a bărcilor de salvare.

Cu toate acestea, în afară de patru mecanici uciși pe loc de explozia cazanelor, nu s-a înregistrat nici o victimă. Ștafete trimise numaidecât de căpitan către toate colțurile vasului au înlocuit semnalele de alarmă și i-au trezit pe cei care dormeau; acolo unde macaralele de lansare a bărcilor de salvare fuseseră scoase din uz au lucrat brațele echipajului; pasagerii s-au aliniat într-o ordine desăvârșită și au așteptat liniștiți rândul să fie coboriți în bărci...

De aceea este probabil că există mult adevăr în concluzia la care a ajuns „Sunday Express”: „Pe «Lakonia» nici o viață n-ar fi trebuit jertfită”.

CUM POT FI SALVAȚI NAUFRAGIAȚII?

Arătând că naufragiul „Lakoniei” nu este un caz izolat — în ultimii 10 ani au pierit 4.200 de oameni în 20 de naufragii — săptămânalul francez „L'Humanité dimanche” publică o anchetă semnată de Lilian Crouail, în care sînt analizate insuficiențele condițiilor, măsurile și mijloacele de salvare puse la dispoziția pasagerilor de pe liniile maritime occidentale.

După catastrofele vaselor „Titanic” (1912 — 1.690 morți), „Lusitania” (1915 — 1.537 morți), s-au ținut de-a lungul anilor o serie de conferințe internaționale pe tema măsurilor de securitate și salvare pe vase (la Londra, Paris, Rotterdam, Göteborg, Oslo, Ostende, Lisabona și ultima în 1960 la Londra) ale căror hotărîri s-au dovedit ineficiente, deoarece n-au fost respectate de companiile maritime, preocupate mai mult de rentabilitate decât de viața pasagerilor.

De altfel majoritatea navelor dispun de mijloace de salvare

invechite, insuficiente pentru cazuri de incendiu sau abordaj, iar exercițiile de salvare nu sînt luate în serios, ele făcîndu-se în cele mai multe cazuri pe timp frumos, fără a se ține seamă de eventualitatea furtunii sau a unui incendiu puternic. Rare sînt vapoarele înzestrate cu mijloace de salvare pentru un număr îndoit de pasageri, așa cum ar fi necesar; abia dacă există un plus de locuri de 15% și încă în condiții proaste.

Pe de altă parte, bărcile de salvare clasice sînt grele, iar manipularea lor e dificilă. Bunăoară, bărcile de pe pachetotul „France” au cîte 165 locuri! Cînd sînt coborîte în apă, ele se pot răsturna cu ușurință. Și apoi, mai există primejdia frigului. Trei marinari salvați de pe cargoul „Doula”, recent naufragiat, au murit de frig în barcă, iar alți doi au fost striviți între barca de salvare și peretea vasului „Sir Humphrey”, în timp ce erau pescuiți.

Pentru a se preintîmpina pierderea de vieți omenești pe mare, autorul sus-amintitei anchete propune înzestrarea vaselor cu bărci pneumatice (de tipul celei cu care a navigat celebrul doctor Bombard), care pot fi umflate automat și aruncate în apă în cîteva secunde, luînd forma unui iglu plutitor. Aceste bărci sînt acoperite, nu se pot răsturna sau scufunda și plutesc pe oricare dintre cele două fețe; ele nu se pot zdrobi prin ciocnirea de stînci sau de pereții vaselor, sînt înzestrate cu generatoare și instalații electrice, cu mijloace de semnalizare, hrană, apă dulce, materiale de pescuit. În interiorul lor, care poate adăposti 20 de persoane, se menține o temperatură constantă de 14 grade.

Rămîne deci ca și companiile maritime să analizeze faptele; să tragă concluziile cuvenite.

A. B.

rauen und Kinder zuletzt

Passagiere der brennenden «Lakonia» klagen an

„Femeile și copiii la urmă. Pasagerii «Lakoniei» arzînde acuză”. Sub acest titlu revista vest-germană „Stern” publică un amplu reportaj pe marginea catastrofei petrecute în zona insulelor Canare, în care se arată, printre altele, că pieirea multor pasageri ar fi putut fi evitată dacă Matheos Zarbis, căpitanul vasului, și-ar fi păstrat singele rece.

G. Călinescu: LAUDA LUCRURILOR

Ipostaza G. Călinescu poet nu e o surpriză pentru cititori. În 1937 a apărut la „Cultura națională” o culegere de unsprezece „Poesii”. În cele patru secțiuni ale volumului apărut astăzi, după douăzeci și șapte de ani: „Lauda materiei”, „Statornicie”, „Doina lui Orfeu”, „Cu gloria cântării” — dovedește un exercițiu poetic neîntrerupt, pe care abia l-au lăsat să se ghicească unele poezii publicate în presă. Lucruri începute atunci sînt împlinite într-o nouă viziune.

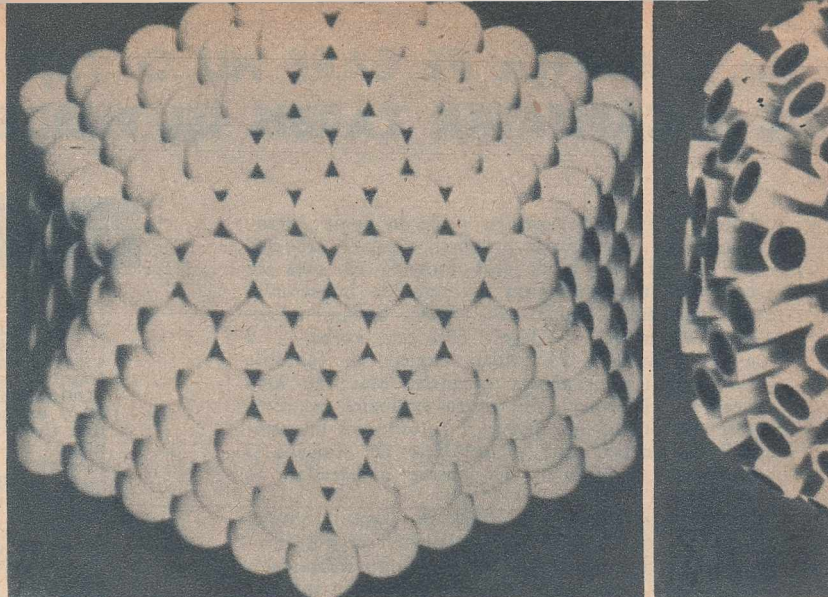
Unui scriitor cu experiență și consacrare i se servește curent epitetul de „mereu tînăr” și procedeul capătă uneori o stereotipie supărătoare. Dar scrisul actual al lui G. Călinescu impune constatarea. Poetul participă la contemporaneitatea socialistă cu pasiune și prospețime. Cînd se evocă anii scurși, tonul capătă plinătate gravă. Insula „Viitor” visată în adolescență a fost descoperită: „Timpul, fără să știu, m-a dus pe a lui punte/Ostrovul n-a fost vis”. Dar tonul general al versurilor e de trăire jubilantă, de bucurie a prezentului, sorbită în faptul grandios și în cel obișnuit. Elogiul firii se adresează în primul rînd „rînduiei noi” și schimbărilor pe care le aduce socialismul, electrificării — „De scuturi la uzină în ivăr mare seara / Se face dimineața pe loc în toată țara”; tractorului — „E bivol sau e rinocer? Pe nară are-un corn de fier”; grîului nou etc. De aceea împietrirea omului și a lucrurilor, care în „Cartea nunții” și în volumul din 1937 („Ghenea”) stîrnea ironia, dar și o anumită atracție spre pitoresc — „Dulapul e-o vitrină cu obiecte milenare / Dulcețurile-s grele de vișin și caise / Cu zeama ca de sticlă elină, bloc de vise” — stimulează azi notații sarcastice. Mătușa care „șade pe-o canapea / Severă, țanțoșă ca-ntr-o cupea /... A astupat fereastra cu macaturi / Spre a nu vedea un bloc cu zece caturi”.

Sentimentul prezentului, interesul pentru înnoirea socială ca și prospețimea impresiei, traduse într-o formă aluzivă, cu voite referiri cărturărești, dau întregului volum un farmec particular. Nu e un volum egal și denivelările artistice nu lipsesc. Dar, în genere, referirile mitologice și aluziile literare sînt ferite de uscăciune. Mobilitatea uneia dintre cele mai strălucite inteligențe pe care le cunoaște scrisul nostru contemporan se face simțită în această trecere de la cuvîntul grav la detaliul malițios, la fantezia zîmbitoare a vreunei încheieri: „Închin Cotnar pentru Echo / Care-mi răspunde: O!o!o!”.

De aici structura clasică a acestui volum în care cultura și prospețimea impresiei nu se contrazic. G. Călinescu e apărătorul unei viziuni estetice clasice. Credem că ansamblul operei sale e prea complex pentru a încăpea în caracterizarea de clasicism. Dar „Lauda lucrurilor” adună cîntecele unei personalități împăcate cu lumea, în stare să sesizeze grandoarea lucrului și a ființei mărunte, ca și marile legi ale firii. Sub acest unghi se poate vorbi de viziune clasică. Dar nu vom afla alte trăsături, precum perspectiva nemișcată, în afară de timp și de spațiu. Ea ar fi greu de conceput pentru un poet care cîntă schimbările socialiste și satirizează încremenirea, ființele cu ochi ațintiți spre trecut. O asemenea „Laudă a lucrurilor” nu generează tonuri învăluite, un intimism mărunț și confortabil. Fotoliile, rochia de moar de mătușii Magdalina stîrnesc visare din care nu lipsește umorul: „Mătușa-și împreună mănușile de ață... / De poala hainei mele îngenunchind s-agață / Și implorînd burlesc îmi zice: sprijin dă-mi / Să trec nevătămată prin douășpatru vămi”. Zăpada sau focul, greierele sau pepenele verde sînt percepute cu aceeași jubilarie sensibilă la toate formele existenței. Poezia erotică e și ea plinitudine, bucurie în care afectul și carnalitatea nu se separă. Cîteva versuri răsună grav, dureros: „Iubirea mea-i făcută din griji și așteptare / Să merg cu tine alături îmi este interzis...” Dar nu dragostea lui Tristan respiră aceste notații de o grație atît de precisă: „Obrazul tău e proaspăt, îmbălsămat și rece / Ca mărul abia rupt”.

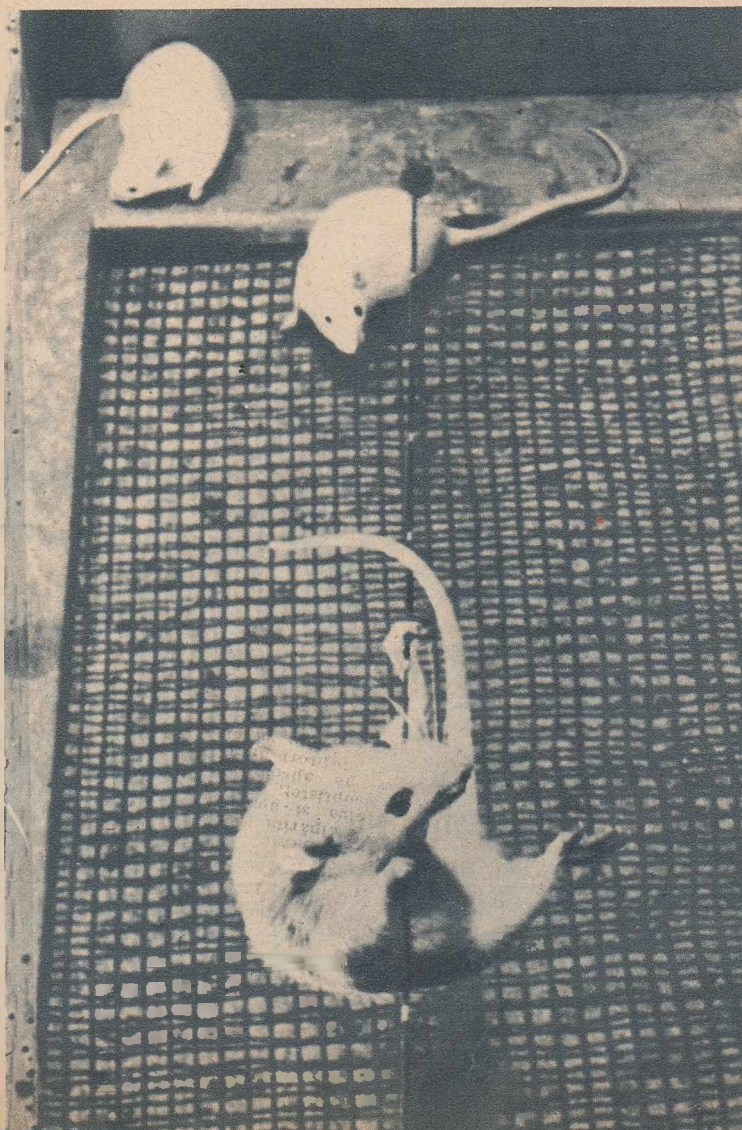
Meditația are în poezia lui George Călinescu același caracter de acceptare înțeleaptă. Versul e înaripat, dar nu străbătut de neliniști. Există la capătul volumului cîteva variațiuni pe motivul epilogului horațian. „Mai tare decît bronzul” se intitulează modest parafraze. Reluarea motivului are însă originalitate spirituală, păstrînd grandoarea punctului de pornire: „Am lăudat zăpada și floarea de cireș, / Peste meridiene trecea lira-mi în vaier / Aveam aripi mărețe și deci zburam prin aer”. „Exegi monumentum” tratează însă motivul horațian prin simetrii opuse. Creația fixată pe hîrtie nu are trăinicia aramei, ci fragilitatea „balonului de păpădie”. Grandoarea creației umane nu e micșorată în aceste versuri antologice. Ca și în „Dacica” lui Arghezi, omul a știut să fixeze clipa. „Cînd mi-e teamă ca Sirius să nu explodeze / Și să nu înghețe soarele, e greu să dureze / Niște foi de hîrtie în mileniul cellalt, / Ca munții de cremene și de bazalt. / Dar ăsta-i singurul meu document. / Printr-un vers dovedesc că am existat cîndva în univers”. E cea mai potrivită caracterizare a modului în care poezia lui G. Călinescu extrage din mărunț, grandiosul.

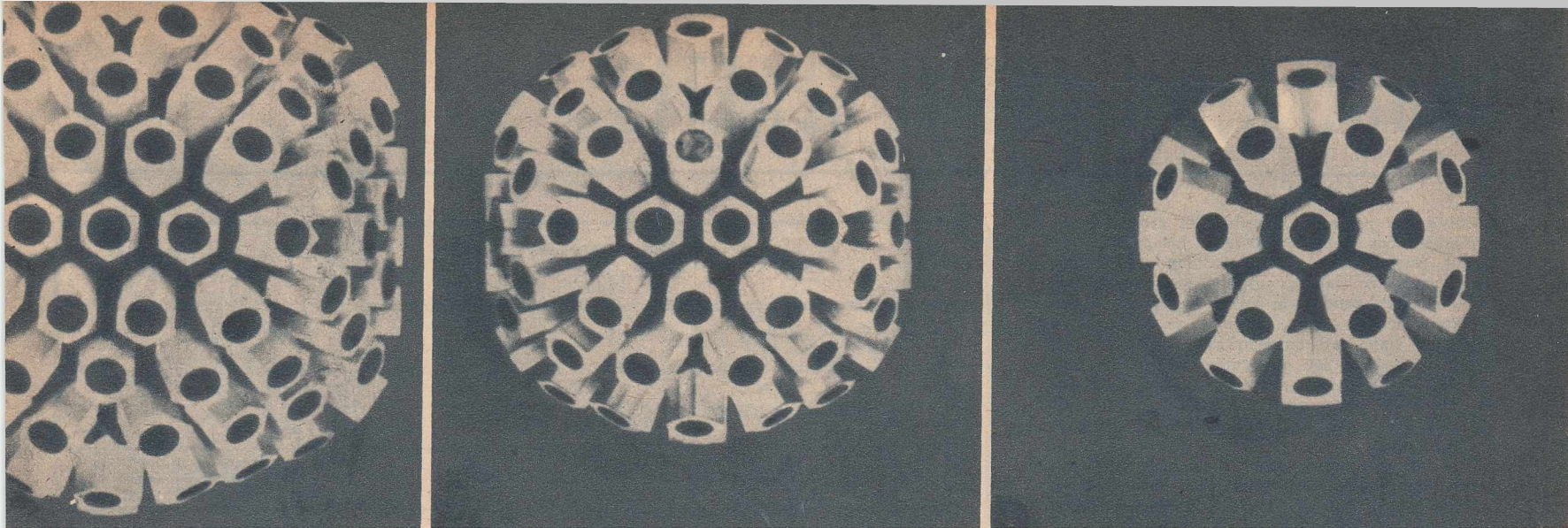
Silvian IOSIFESCU

DESCIFRĂ

- BIOLOGIA

La granița dintre viu și neviu se situează virusurile. Arhitectura lor ridică probleme complexe, a căror rezolvare necesită cunoștințe profunde de geometrie. Fotografiiile arată câteva dintre modurile de ornduire spațială, simetrică, a componentelor din teaca proteică a virusurilor.

VD „CODUL GENETIC”

PĂTRUNDE ÎN LUMEA MOLECULELOR #

În momentul de față biologia trece printr-o perioadă de efervescentă, se pregătesc condițiile pentru o adevărată revoluție în această știință. Prin eforturile unite ale biologilor, fizicienilor, chimiștilor și matematicienilor, în fața omului veacului XX încep să se dezvăluie „mecanismele” vieții.

Biologia, știința despre organismele vii și despre fenomenele vieții, se găsește astăzi într-un avânt extraordinar. Una din caracteristicile perioadei actuale de dezvoltare a biologiei — în care trebuie căutate, în mare măsură, forțele care explică acest avânt — este sprijinul pe care i-l dau, împreună, trei științe, la rândul lor în rapidă dezvoltare: chimia, fizica și matematica.

Este poate mai puțin cunoscut faptul că această colaborare — într-o formă incipientă — dintre

fizică, chimie și matematică, pe de o parte, și biologie, pe de altă parte, are o tradiție de câteva sute de ani. În secolul al XVII-lea, secolul în care Galileu și Newton au întemeiat mecanica modernă, Borelli a folosit datele științei nou apărute pentru a studia mișcările animalelor, fuga, zborul. La începutul aceluiași secol, măsurători și raționamente cantitative îl-au ajutat pe Harvey să fundeze, pe baza experiențelor sale, concepția justă despre mișcarea sîngelui: circulația. La sfîrșitul secolului următor, Lavoisier a arătat că la

izvorul căldurii animale stau procesele de oxidare din organism; în fine, la începutul veacului al XIX-lea, s-a stabilit că plantele sintetizează substanțe nutritive pornind de la apă și de la bioxidul de carbon atmosferic. Iată numai câteva exemple despre modul în care fizica și chimia au ajutat, pe parcursul drumului pe care au evoluat, științele vieții. Cît despre matematică, și ea și-a găsit în biologie, în ultimele două-trei sute de ani, cele mai variate aplicații, de la studiul geometriei formelor vii pînă la ipotezele asupra eredității.

FIZICĂ, CHIMIE... ȘI CEVA MAI MULT

Fenomenele vieții sînt însoțite de manifestări chimice și fizice dintre cele mai variate. Medicul de astăzi cercetează un bolnav măsurîndu-i tem-

(Continuare în pag. 10)

Acidul ribonucleic (ARN) pare să joace un rol important în fenomenele de memorie. Această ipoteză rezultă din studii făcute pe animale foarte diferite: viermi sau mamifere. La planarii „memoria” poate fi ștersă, traînd viermele cu o substanță (ribonuclează) care distruge ARN. Șoarecele învățat să facă acrobății (ca în fotografie) are mai mult ARN în celulele creierului, și un ARN de altă compoziție, decît șoarecele neantrenat.

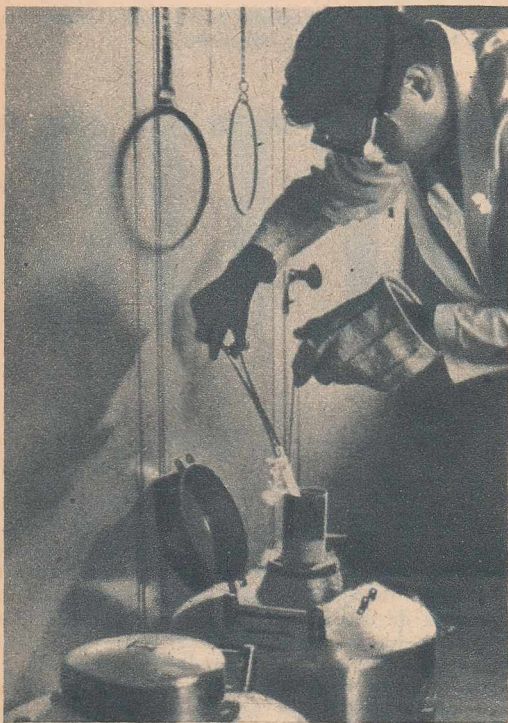
O metodă modernă de investigare a sintezei proteinelor constă în cercetarea fotografiilor (mai exact: a spectrelor de difracție) obținute prin „iluminare” cu raze X. În imaginea noastră: „fotografia” mult mărită a unei molecule de țesut muscular.

DESCIFRIND „CODUL GENETIC”

peratura sau presiunea sîngelui din artere, determinîndu-i consumul de oxigen în condiții de repaus (metabolismul bazal), dozîndu-i glucoza sau clorurile în sînge și urină, înregistrîndu-i curenții electrice produși în inimă sau în creier etc. În toate aceste cazuri, biologia se servește de indicatori fizici sau chimici, exprimați cifric, ai stării de sănătate sau de boală. Interpretarea lor este de competența matematicii aplicate la biologie, adică de competența biometriei. Iată un alt rol jucat de metodele fizice, chimice și matematice în biologie.

Dar scopul științei este de a găsi explicații pentru fenomenele observate, de a le cerceta și înțelege mai profund pentru a le dirija după voie. Pătrunzînd în intimitatea fenomenelor biologice,

Unul dintre descoperitorii „codului genetic”, dr. M. Nirenberg, lucrînd în laboratorul său din Bethesda, S.U.A.

	Nivelul	Ordinul greutatei moleculare	Reprezentanții
Molecule	Metaboliți	$10^1 - 10^2$	
	Enzime, proteine	10^4	
	ARN (inribozomi)	$10^5 - 10^6$	
	ADN	$10^7 - 10^8$	
	Nucleul	$10^{13} - 10^{15}$	
	Celula	$10^{14} - 10^{20}$	
	Organul	$10^{18} - 10^{41}$	
	Organismul	$10^9 - 10^{43}$	

Biologia de azi distinge diferite „niveluri de organizare” ale materiei organice și vii: de la molecule relativ mici care intervin în metabolism (metaboliți), pînă la organisme ce pot atinge mărimi uriașe (ca balena). În schema noastră sînt trecute elemente caracteristice fiecărui nivel, „cîntărite” în raport cu greutatea unui atom de hidrogen. O moleculă de zahăr cîntărește de cîteva sute de ori mai mult decît un atom de hidrogen. În timp ce o balenă — cît un număr de atomi de hidrogen egal cu 1 urmat de 43 de zerouri. Molecula de ADN cîntărește de milioane de ori mai mult decît un atom de hidrogen și poate avea, desfășurată, o lungime mai mare decît o celulă. Ea este alcătuită dintr-o elice dublă.

găsim — la baza lor — procese fizice și chimice particulare, care trebuie studiate cu metodele și mijloacele fizicii și ale chimiei. Cunoașterea lor ne furnizează cheia pentru înțelegerea proceselor fiziologice și patologice. Astăzi, în medicină, s-a cînturat un curent puternic, acel al patologiei chimice. Cauza multor boli, explicația simptomelor, ca și indicațiile pentru tratament, sînt considerate, în primul rînd, sub aspectul chimic.

Din aceste boli fac parte diabetul sau obezitatea (boli de nutriție), ca și tulburările glandelor cu secreție internă (boli hormonale sau endocrine). În unele boli deficiența a putut fi găsită în alcătuirea anormală a moleculelor unor substanțe de mare importanță biologică, cum este hemoglobina (boli moleculare). O notă distinctivă a colaborării actuale dintre fizică și chimie, pe de o parte, și biologie, pe de altă parte, este

SĂ NE ÎNCHIPUIM UN BIOLOG DIN MARTE...

Oamenilor de știință li se deschide astăzi în față un teritoriu necunoscut — biologia moleculară — care promite să dea omului o putere de nebănuire, capacitatea de a „mînu” după plac natura, într-un mod încă greu de imaginat. Pionierii noii științe se numesc „biologi moleculari”. Mulți din ei au fost întii matematicieni, fizicieni și chimiști, și doar mai tîrziu și-au îndreptat atenția, tehnicile lor îndrăznețe de cercetare și instrumentele de precizie asupra organismului viu. Munca lor de pionierat a dat roade, cunoștințele omului au progresat cu pași giganti.

Ceea ce distinge biologia moleculară de întreaga

biologie dinaintea ei este faptul că ea pătrunde pînă la nivelul moleculei individuale — molecule de genul acidului dezoxiribonucleic sau acidului ribonucleic. Odinioară, biologii se limitau la studiul organismelor ca atare sau al unor părți din acestea. Mai tîrziu, ei și-au perfecționat tehnica, extinzîndu-și observațiile asupra celulelor individuale. Dar posibilitatea de a merge și mai în adînc, de a „manipula” molecule izolate, constituie o realizare revoluționară.

Pentru a-i înțelege semnificația, să ne închipuim un om de știință din planeta Marte care studiază viața de pe Pămîntul nostru. El și-a dat toată si-

lința, de acolo de unde se află, ca să ne urmărească pe noi, pămîntenii, prin cele mai moderne instrumente — la fel ca și biologul care privește atent în obiectivul microscopului. Dar tot ce poate observa martianul este activitatea de masă a unor întregi populații. El nu-și dă seama dacă pe Pămînt există un Napoleon sau un Einstein, și în ce mod faptele acestora influențează soarta a milioane de oameni. Lesne de înțeles, de aceea, că și cunoștințele martianului despre comportarea oamenilor vor fi limitate.

Dar deodată, datorită descoperirii unor tehnici de investigație și instrumente remarcabile, mar-

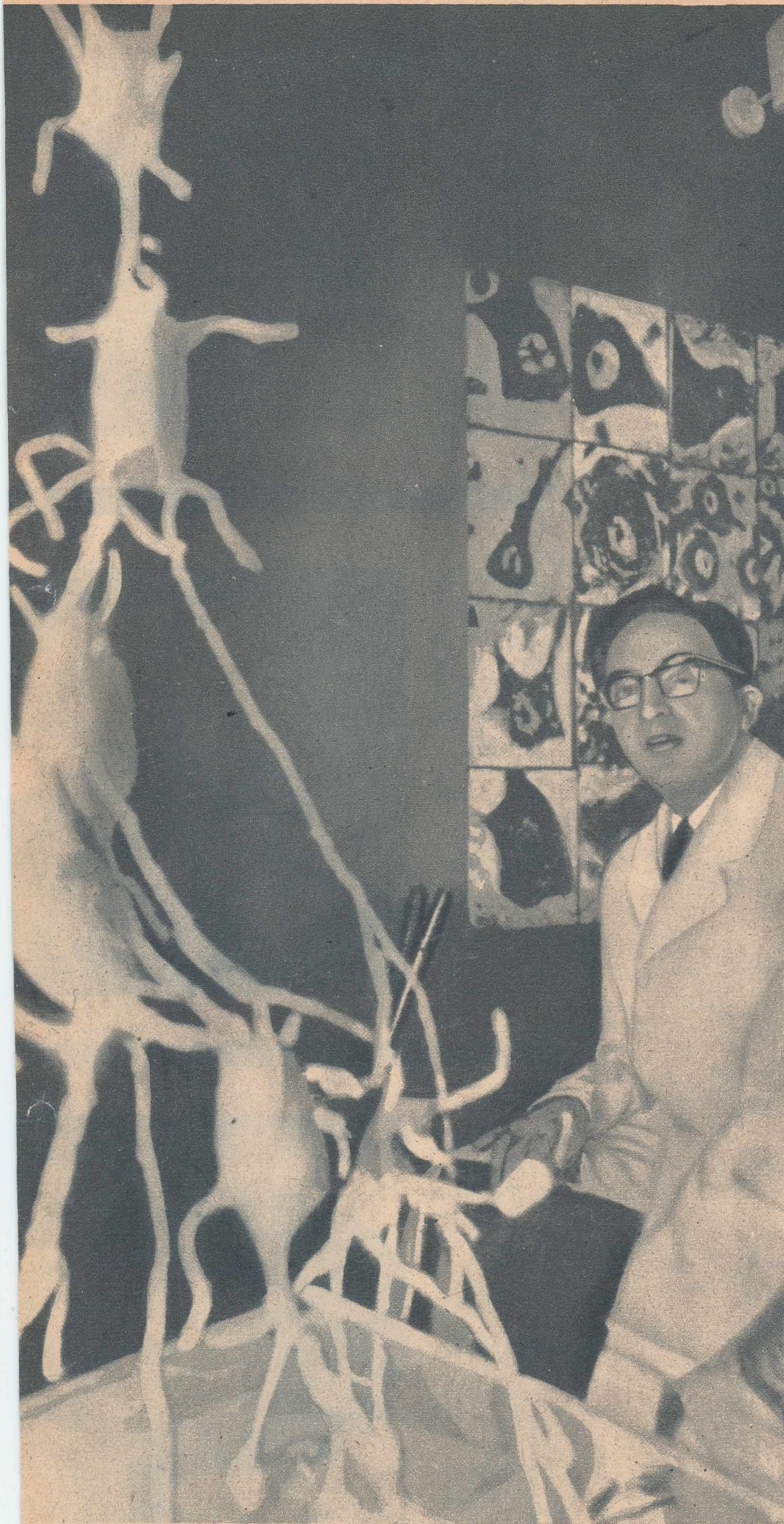
gianul nostru poate urmări oameni izolați, indivizi. El constată că aceștia comunică între ei și își orînduiesc viața folosind un anumit limbaj. Mai mult, cercetătorul descifrează toate literele alfabetului lor. Acum nu-i mai rămîne decît să scrie el însuși cuvintele... Vă închipuiți entuziasmul lui, vă dați seama cît de repede vor progresa cunoștințele sale despre viața pe Pămînt.

Biologii au ajuns exact la acest punct. Pînă în prezent ei puteau observa doar celule. Celula nu este un individ, ci o comunitate — o comunitate cu un înalt nivel de organizare în care o populație numeroasă și variată de

molecule își vede de treabă... Atunci cînd dr. James Watson de la universitatea Harvard și dr. Francis Crick de la Cambridge au elucidat structura în formă de spirală a acidului dezoxiribonucleic, biologii au înțeles cum se prezintă moleculele individuale. Apoi au aflat alfabetul format din patru litere al limbajului molecular — codul genetic.

Ei sînt mult mai entuziasmați decît imaginarii om de știință din Marte, deoarece ei nu studiază viața de pe o altă planetă, ci viața pulsînd în propriul lor corp.

Alicia HILLS
și Albert ROSENFELD
(din revista „Life”)

Dr. Holger Hiden, de la Universitatea din Göteborg (Suedia), care a făcut experiențele cu „șoareci acrobați”, în fața unui model gigant al celulelor creierului.

orientarea spre descifrarea „mecanismelor” fizice și chimice ale vieții.

INTRE OM ȘI BACTERIE — O TRĂSĂTURĂ DE UNIRE BIOCHIMICĂ

În ultimele decenii cercetările de biochimie s-au axat tot mai mult pe probleme dinamice, compușii chimici fiind văzuți în transformarea, în nașterea și dispariția lor.

În celulele organismelor se petrec procese catalitice cu totul speciale, procesele „fermentative” la nivelul enzimelor.

Ce sînt enzimele? E vorba de niște edificii proteice care, pentru lumea moleculelor, sînt adevărați „giganți”. Pentru buna desfășurare a vieții unui organism oricît de simplu, de exemplu a unei bacterii, este necesară conlucrarea cîtorva zeci de enzime, fiecare realizînd o anumită transformare a unei anumite substanțe, „atacînd” un anumit substrat.

Transformări biochimice interesante și importante s-au petrecut în cursul sutelor de milioane de ani în care a evoluat viața pe pămînt. Acum o sută de ani, cînd Darwin susținea ideea evoluției speciilor, el nu dispunea — pentru a stabili înrudirea dintre specii și genealogia lor — decît de argumente derivînd fie din compararea formei și structurii organelor la animale și plante asemănătoare, fie din studierea modului de formare la embrion. Din aceste date se puteau trage concluzii, ipotetice dar de mare valoare. Astăzi, biochimia ne pune la dispoziție argumente suplimentare. Clasificările plantelor și animalelor se revizuiesc în lumina asemănărilor și deosebirilor de compoziție chimică sau de dinamică a enzimelor. „Evoluția biochimică” este astăzi studiată cu aceeași pasiune cu care altădată se cerceta evoluția creierului sau a sistemului osos.

O concluzie impresionantă se desprinde din toate aceste studii: în ciuda mării diversități a formelor, a structurii interioare, a funcțiilor, analiza biochimică pune în evidență *uniformitatea mecanismelor biochimice esențiale* vieții. Bacteria și omul au numeroase trăsături biochimice comune. Nu numai aceleași tipuri de compuși bioorganici le alcătuiesc substanța, ci și aceleași tipuri de reacții enzimatică sînt folosite în producerea de energie sau în asimilație.

APARE MUSCULIȚA DROSOPHILA

Sîntem încă departe de a cunoaște mecanismele transmiterii înșușirilor de la o generație la alta. Cu o sută de ani în urmă s-au putut stabili primele reguli matematice (numerice) privind asocierea și despărțirea caracterelor exterioare la plante. Cu cincizeci de ani în urmă s-a început studiul rolului nucleului celular în ereditate și s-a recunoscut importanța cromozomilor — formațiuni constituite din substanță nucleară, avînd, la o specie dată, o formă determinată și întîlnindu-se într-un număr determinat (46 cromozomi la om).

Mii și mii de experiențe de biologie a eredității s-au călăuzit după înșușirile *exterioare* (mărime, formă, culoare etc.) ale ființelor cercetate (mai ales plante superioare sau animale ca musculița de oțet, *Drosophila*). Iată însă că, în ultimul deceniu, biologia eredității (genetica) s-a orientat net spre biochimie. *Înșușirile a căror transmitere de la o generație la alta o urmărim reprezintă în fond proprietăți de ordin chimic*, mai ales capacitatea de a efectua o anumită reacție enzimatică.

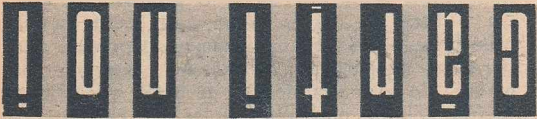
Materialele de studiu cele mai potrivite au devenit ciupercile inferioare sau bacteriile. De asemenea, omul înșuși constituie un izvor prețios de date pentru noua orientare, deoarece este ființa despre care s-au strîns cele mai bogate date biochimice.

Schimbarea înșușirilor ereditare se efectuează brusc, organismul pierzînd sau cîștigînd o anumită capacitate de transformare biochimică. Asemenea mutații se cunosc nu numai la bacterii, ci și la om. Pierderea capacității de a sintetiza o anumită enzimă duce la o tulburare precisă de metabolism, cu simptome de intoxicație (dacă se acumulează un produs toxic) sau de lipsă, de carență (dacă nu se poate sintetiza un compus necesar organismului, cum ar fi o vitamină). La om, asemenea „erori înnăscute” de metabolism se află la baza unor boli de sînge, a unor boli endocrine și de nutriție, dar și a unor boli de

Conf. univ. dr. V. SĂHLEANU

(Continuare în pag. 17)

AGENDA FLAGĂRA

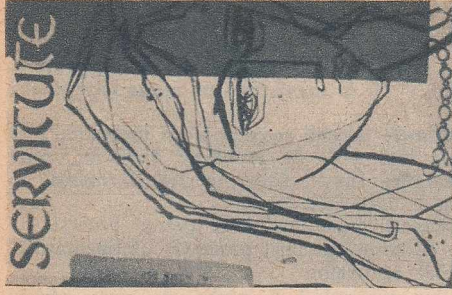
IERONIM ȘERBU — Podul amintirilor. Roman. Editura Tineretului — 390 pag.

H. G. WELLS — Războiul lumilor. Opere alese vol. II. Editura Tineretului — 687 pag.

TATIANA NICOLESCU — Tolstoi și literatura română. Editura pentru literatură universală — 304 pag.

A. ASSIS ESPERANȚA — Servitute. Roman. Editura pentru literatură universală — 551 pag.

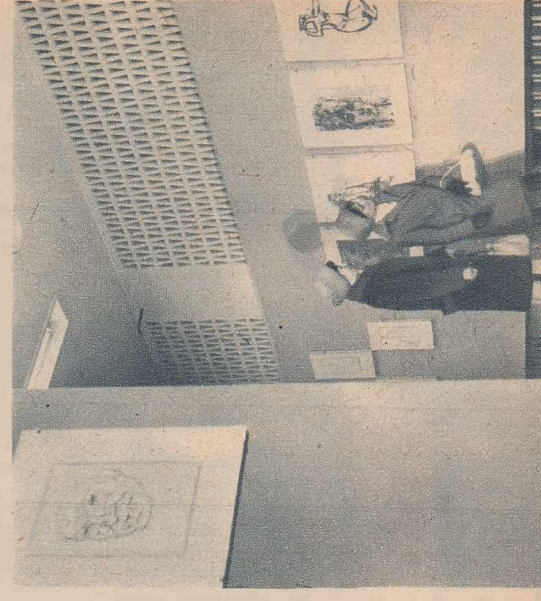
Debut în teatru. Cunoscuta actriță de film Irina Petrescu trăiește primele emoții artistice în luminile rampei: ea interpretează rolul Ilenei din spectacolul cu piesa „Noaptea e un sfetnic bun”, prezentat de Teatrul „Lucia Sturdza Buiandra”. În piesa lui Al. Mirodan ea intruchipează o studentă în anul III la arhitectură iar, cu numele cteivă luni în urmă, mai era înca — în noul film românesc „Străluț” — o sfoasă liceeană îndrăgostită. Dincolo de scenă și de ecran, Irina Petrescu își desfășoară activitatea de asistentă la I.A.T.C.

În teatrul francez contemporan, actorul Georges Wilson — cunoscut de noi din filmele „O absență îndelungată”, „Căduț” etc. — s-a impus ca o personalitate artistică de prim rang. În noua sa calitate de director al Teatrului Național Popular din Paris, Georges Wilson continuă opera predecesorului său, Jean Vilar, punând în scenă lucrări dramatice de valoare unanim recunoscută. Printru ele „Copiii soarelui” de Gorki, în care Wilson este alături de interpretul lui Protasov (în fotografie), cit și semnatarul regiei.

După aproape 20 de ani de la prima sa expoziție personală (în 1946 expuse sculptură și desen), emosecului caricaturist Cîk Damadian prezintă la Galeria de artă din București un număr de 75 de lucrări — grafică de sevalet, ilustrații de carte, desene satirice și... foarte puține caricaturi. Cîk se dovedește din nou un grafician multilateral, un fin portretist (reținem portretele lui Argezi, Jalea, Mennuhin, Richter, Barbirolli, Haclaturian) și un bun comentator grafic al textelor literare (vezi ilustrațiile la Gogol și Caragiale).

Prezentă la unul din spectacolele vestitului circ „Orfel” din Roma, cunoscuta actriță Gina Lollobrigida a fost surprinsă de un fotoreporter într-un moment palpitant: se pare că mama e mai impresionabilă decât fiul ei, Milko, care, deși în vîrstă de 7 ani, își păstrează cu bărbăție stăpînire de sine. Cîteva noutăți despre activitatea ei artistice: după succesul raportat cu filmul „Venera imperială”, Gina Lollobrigida a terminat de curînd primul său film realizat în producție cu cineaștii englezi: „Femeia de paie”.

Anna Karenina, celebra eroină tolstoiană care a inspirat pînă acum nenumărate versiuni cinematografice, mute sau sonore, eroină intruchipată de-a lungul anilor de mari actrițe, ca Asta Nielsen, Greta Garbo, Alla Tarasova, Vivien Leigh, revie în aceste săptămîni în studiourile sovietice. Regizorul Aleksandr Zarhi a început realizarea celei mai noi ecranizări a romanului „Anna Karenina”. După nenumărate probe cu actrițe cunoscute sau debutante, alegerea s-a oprit asupra unei apreciate actrițe: Tatiana Samoilova.

Opera „Motanul încălțat” (pe muzica lui Cornel Trăilescu), în pregătire pe prima noastră scenă lirică, sub conducerea regizorului Hero Lupescu, va prileji cîntăreștilor Valentin Teodorici o realizare interesantă. El va da viață unui personaj principal din spectacol: împăratul. După cum vedem în fotografie, Valentin Teodorici se acomodează greu cu coroana imperială pentru simplul motiv că deocamdată, în sîrînge. Pînă la premieră, el ne-a asigurat însă că va fi un autentic împărat de basm, avînd în plus... barbă și mustași.

Compozitorul George Grigoriu depune o rodnică activitate în cadrul Ansamblului artistic al U.T.M., în calitate de dirijor al orchestrei de muzică ușoară. În vederea concertului pe care orchestra îl pregătește și care va avea loc în sala Palatului R. P. Romine, George Grigoriu compune cîteva noi melodii. De asemenea, compozitorul a scris muzica filmului rominesc „Poiana soarelui”, în curs de realizare. Printre melodiile ce vor fi lansate în film sînt: „Poiana soarelui”, „Ești fotografică”, „Săniuța dragostei”.

Vă prezentăm pe cîntăreața de muzică ușoară Petula Clark din Anglia, care va fi la începutul lunii februarie oaspete al fării noastre. Cîntăreața, deținătoare a Marelui Premiu al discului, interpretează în diferite limbi melodii din repertoriul universal de muzică ușoară, avînd un program bogat și variat. Ea este totodată și compozitoare, semînd recent muzica filmului francez „Cu cutitele scoase”. Petula Clark va da în Capitală, în sala Palatului R. P. Romine, o serie de concerte, fiind acompaniată de o formație instrumentală.

De cîțva timp, vechea cetate a Efesului de pe coasta Mării Egee, cunoscută prin celebrul templu al Dianei (considerat drept una din cele șapte minuni ale lumii) a stîrnit interesul și prin altă descoperire. Un grup de arheologi vic-nezi, în frunte cu dr. Franz Mitner și dr. Hermann Velters, au găsit într-o casă romană din Efes o pictură murală înfățișîndu-l pe celebrul filozof grec Socrate. Se crede că pictura, care fusese acoperită de alte fresce, a fost realizată în secolul I al erei noastre.

Întâlnire de zile mari:

1

2

3

Pe scenele lumii, versul shakespearean va răsună anul acesta cu o strălucire deosebită: omenirea se înclină cu capul descoperit în fața memoriei celui mai mare dramaturg al tuturor timpurilor, cel pe care cu patru sute de ani în urmă, la 26 aprilie 1564, un funcționar mărunț îl insera cu indiferență în registrele parohiei din Stratford-on-Avon drept Gulielmus, filius Iohannis Shakespeare, mănășarul.

Făcând un malițios joc de cuvinte, un confrate al lui Shakespeare, dramaturgul Robert Green, l-a numit într-un moment de acru invidie „Shake-scene”, adică „Scutură-scenă” (parafrazând numele shake-speare care înseamnă scutură-lance). O ironie care l-a făcut mai celebru pe Green decât înseși dramele sale, căci i-a atribuit daruri profetice: de patru secole, piesele marelui Will zgudule scenele întregii lumi, aducând noi și noi generații de interpreți ai lui Romeo, Hamlet, Lear, Othello, Macbeth, în fața a noi și noi generații de spectatori, mereu uluiți de frumusețea și adâncimea gândirii shakespeareane. „Anul Shakespeare” anunță pe tot globul sute de noi versiuni scenice și cinematografice ale nemuritoarelor piese.

Teatrul românesc, dintotdeauna iubitor al dramaturgiei shakespeareane (precum o dovedea încă din 1839 traducerea, rămasă în manuscris, alcătuită de către brașoveanul Ioan Barac a piesei „Amlet, Prințul de la Dania”, sau cea dintâi piesă tipărită în românește, „Iuliu Cesare”, tradusă de căpitanul Stoica și apărută în tipografia lui Eliade în preajma revoluției pașoptiste), va cinsti cum se cuvine evenimentul, jucându-i piesele pe aproape toate scenele țării. Debutul l-au făcut cei mai tineri studenți ai Tâlleii, studenții Institutului „I. L. Caragiale”, cu comedia „Cum vă place”, după care a urmat unul din evenimentele stagiunii: premiera lui „Richard al III-lea” cu artistul poporului George Vraca în rolul titular.

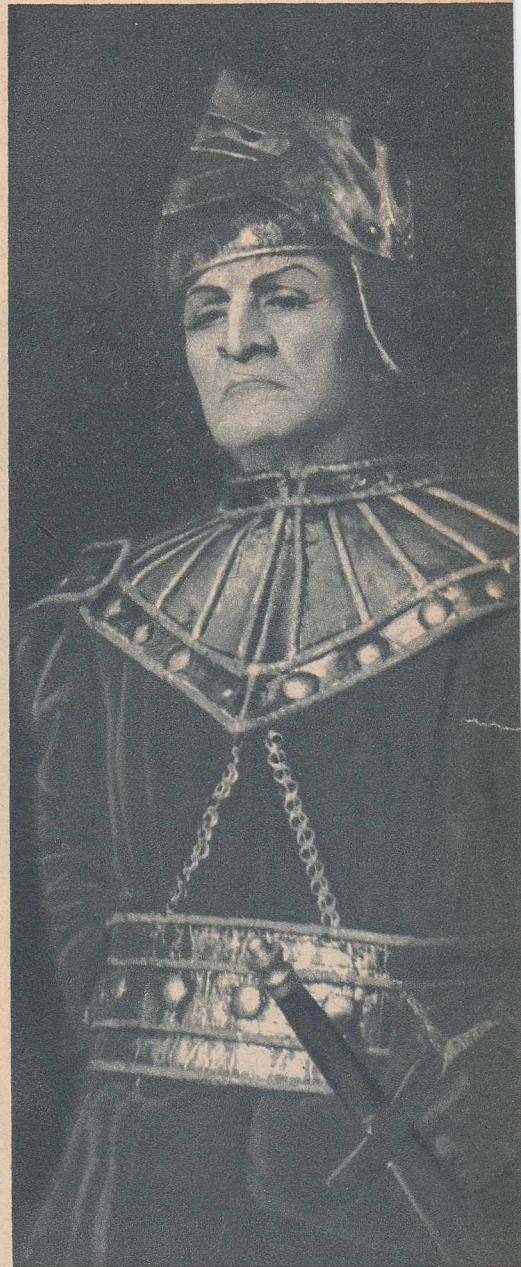
R

ichard al III-lea” și Vraca: o dublă și irezistibilă chemare adresată iubitorului de teatru. Vraca, pentru bineștiutului har artistic și pentru vechea-i practică shakespeareană: „Richard” e al 13-lea rol, după cele din Hamlet, Romeo și Julieta, Troilus și Cressida, Henric al V-lea, Regele Lear, Neguțătorul din Veneția, Macbeth etc. Richard, pentru prea îndelungata-i absență de pe scenele noastre. Sint exact treizeci de ani de când, în aceeași stagiune, Manolescu și Ciprian l-au creat, deodată dar nu la fel, pe cel mai singeros și crud din eroii lui Shakespeare, primul — cu un șuierat perfid de reptilă, celălalt — cu izbucniri temperamentale paroxistice.

Cum îl „face” Vraca pe „Richard al III-lea”? Care e versiunea

scenică 64 a piesei jucate pentru prima oară în 1597? Se știe că „Richard” a adus totdeauna actorului care l-a interpretat cu talent și pasiune lauri triumfului: marele artist Richard Burbage, contemporan cu Shakespeare și a cărui glorie a eclipsat — vai! — pe cea a dramaturgului de-a lungul întregii vieți a acestuia, a dat o asemenea primă întruchipare scenică lui Richard, încit premiera a fost o biruință răsunătoare. Se și povestește, de altfel, că ghidul unei excursii, conducându-l pe episcopul de Oxford la Bosworth, pe câmpul de bătaie unde Richard a jucat și a pierdut ultima carte, a dat prelatului următoarea explicație: „Aici și-a oferit Burbage regatul pentru un cal... Aici a fost ucis Burbage”.

"RICHARD AL III-LEA" ȘI VRACA

L-am văzut, destul de recent, pe Laurence Olivier în ecranizarea din 1956 a piesei și păstrăm încă imaginea aceluia ghem de ură și urfiteie omenească, rostogolindu-se și otrăvind totul în juru-i. El continuă tradiția rolului creat, de-a-lungul secolelor, de mari actori britanici cum au fost Colley Cibber (1700), James Quin (1735), David Garrick (1741), Charles Macklin (1750), Stephen Kemble (1783), Edmond Kean (1813), Charles Kean (1840), Thomas Burke (1825), Henry Irving (1877) etc. Se pare că și actorul francez Charles Dullin a dat, în 1934, o interpretare remarcabilă lui Richard...

Așadar, ce cuvânt nou au avut de spus azi, despre „Richard al III-lea”, regizorul Ion Șahighian și actorul George Vraca? Iată, în fotografii, demonstrația actorului

în câteva din momentele cheie ale spectacolului. Să vedem ce ne spun ele.

„Ei bine, iată, vreau țîlkar să fiu”

...Din întinericul scenei se desprinde o siluetă strîmbă, prost alcătuită. Știm la ce trebuie să ne așteptăm — o spune pe dată însuși Richard, în amaru-i monolog de la început: „eu ce-am fost.../ jefuit la chip de firea hoată/ pocit, sluțit și prea de timpuriu/ zvirlit în lume, un neisprăvit.../ încît și cîinii latră oînd mă văd...”

Dar pe scenă nu apare un monstru hidos, concepția rolului nu a mers pe ideea unui tip Quasimodo, realizat pe efecte naturale: de sub tunica de culoarea vișinii putrede, se sugerează vag

spinarea cocoșată a lui Richard, mîna-i uscată ca un vrej e discret îmbrăcată într-o mînușă cenușie, piciorul mai scurt e tîrît pe scenă fără ostentație. În schimb, pe chipul cu trăsături apăsate solpesc arzător ochii, ochii în care s-a îngămădit toată forța colosală a acestui spirit răzvrătit, tot focul lăuntric ce-l mistuie (foto 1).

Monologul acesta e momentul mării sincerități, al profesiunii de credință, e momentul în care Richard se explică și anunță, lucid, calm, conștient de ferocitatea planurilor sale, toate fărădelegile ce le va făptui: „Cum n-am să pot să fiu iubit vreodată/ nici să țin pas cu vremea-n vorbe dulci,/ ei bine, iată, vreau țîlkar să fiu/ și să urască răsfățul ăstor vremuri”.

Vraca rostește versurile simplu,

firesc, cu stăpînirea de sine a marilor hotăriri (și, de bună seamă, cu cea caracteristică jocului modern), enunțînd astfel modul cu totul nou în care a fost înțeles și jucat Richard de astă dată: el nu e un caz patologic, un simbol al viciului, o ființă construită, pe plan psihic, în pofida legilor naturii. Richard e un caracter determinat — și chiar justificat — istoricește. Vitregit de natură, trăind într-o societate în care violența sîngeroasă, fătărnicia, crima chiar erau realități cotidiane, Richard declară război tuturor, în dorința sa aprigă de a se realiza. Dacă iubirea — pînă și iubirea maternă — i-a fost refuzată, dacă frumusețile vieții i-au fost oprite, ei bine, el vrăea,

(Continuare în pag. 16)

Intilnire de zile mari:

„RICHARD AL III-LEA SI VRACA

ca satisfacție compensatoare, coroana Angliei. Shakespeare face din eroul său un personaj machiavelic care, ca și „Il Principe“, va folosi orice mijloace pentru a-și atinge scopul.

„A fost vreodată-n lume vreo femeie pețită astfel?”

...Și Richard își continuă șirul celor unsprezece omoruri pe care le va săvârși, uneori cu propria sa mână. Cum? Cu o drăcesc de inteligentă declarație de dragoste, făcută lady-ei Anne, cea careia i-a

persoană mai încântătoare ca ducele de Gloster...)

„Un univers în luptă cu neantul”

Meditația lui Richard nu e lipsită de o undă de amărăciune, deși își gustă acum prima clipă de triumf: „A fost vreodată-n lume vreo femeie/ pețită astfel? Astfel cucerită?.../ Cum? Eu, ce i-am ucis bărbatul, socrul/ să-i fur și inima plină de ură“, se întreabă el uluit nu atât de propria-i forță, cât de precaritatea morală a lumii

său trup. Și spectacolul e astfel conceput de maestrul emerit Ion Șahighian, ca cei ce vor cădea uciși de mâna diabolică a lui Richard să nu trezească compasiunea publicului, pentru că fiecare are la rîndul său conștiința încărcată de crime și gîndul apăsător de setea puterii.

„Vreți să port jugul unei lumi de griji?”

Tăvălugul înfricoșătoarelor crime ale lui Richard se rostogolește fără clipă de răgaz și în jurul lui cad, unul după altul, capetele. Drumul spre tron e scaldat în sânge, dar pe Richard nimic nu-l înfricoșează, nimic nu-l poate opri din cumplita ascensiune. Coroana va fi a sa.

Richard vrea să joace acum marea scenă a fățarniciei: se vrea rugat fierbinte de „popor“ să primească „povara tronului“ — el, cel cufundat doar în rugi pioase și sfinte meditații. E una din ma-

rile scene ale lui Vraca: cu cartea de rugăciuni în mână, cu rasa de călugăr aruncată peste catifeaua tunicii, cu o figură pe care a lipit un zîmbet dulceag, departe de cele lumești, Gloster-Vraca respinge rugămintea lui Buckingham: „O, pentru ce îmi dați povara griji! / Nu sînt făcut să guvernez un stat/ și să fiu rege. Nu vă supărați./ nu pot și nici nu vreau să vă ascult“ (foto 4).

Comedia e dusă pînă la capăt, Richard e rugat insistent, o dată și încă o dată, pentru ca, în cele din urmă, întrucît „n-am inimă de piatră./ ci una ce se lasă-nduplecată“, să accepte. E momentul biruinței, dar încă nu depline. Urmează încoronarea, apoi uciderea celor care ar mai putea să-l stingherească: cei doi nepoți ai săi, apoi lady Anne și chiar Buckingham însuși, omul cel mai apropiat, dar care nu a avut tăria de a-l seconda pînă la capăt în crime.

„Dar gloria o vom avea o zi?”

Sau va dura, spre bucuria noastră?”

Coroana Angliei se sprijină acum pe fruntea crîncenului Richard. Se poate liniști acum neliniștitul spirit al ducelui de Gloster? Scopul a fost doar atins... Dar nu. Ura stîrnită de nelegiuirile lui e prea puternică: spre țarmul vestic se îndreaptă o flotă condusă de Richmond, și o bătaie aprigă se pregătește pe cîmpia de la Bosworth E ceasul scotelilor. Dar nu numai cu oștile lui Richmond, ci și cu propria sa conștiință. Căci acum Richard are în sfîrșit răgazul să mediteze asupra faptelor sale. „Iar toate-aceste crime vin-nainte-mi/ și-mi strigă: «Vinovat! Ești vinovat!»/ Pieri-voi, căci nu mă iubește nimeni!.../ Și de ce-ar plînge dacă nici chiar eu,/ în mine, pentru mine, n-aflu milă!“ (foto 5).

„Un cal! Un cal! Regatul meu pe-un cal!”

Pe cîmpul de bătaie, Richard nu-și dezmințe forța: e un viteaz, care luptă cu bărbăție pînă în ultima clipă. Și Vraca îi conferă personajului acest nimb al eroismului, dînd o nouă accepție celebrei fraze: Richard nu o exclamă sub imperiul fricii și al lașității, ci cu dorința de a putea continua pînă la capăt lupta pentru unitatea regatului său, amenințat de oștile adunate de prin Franța de venețicul Richmond. Richard e consecvent cu sine însuși (foto 6): el moare cu sabia în mînă.

Întă-l pe Vraca în marea scenă a încoronării.

ucis și soțul — Eduard — și socrul — regele Henric al VI-lea — primii ce stăteau în calea lui Richard spre tron. „Doar frumusețea ta a fost pricina/ căci frumusețea ta mă chinuia/ în somn, și-aș fi ucis o lume întreagă/ spre a trăi un ceas la sînul tău“, rostește Vraca, cu inflexiuni de voce și cu o expresie al căror farmec stinge parcă minciuna cumplită (foto 2). Richard, duce de Gloster, își dovedește aici putința-i fără seamăn de a simula simțăminte omenești, de a-și folosi inteligența și dinamismul, în ciuda înfățișării sale grotești, pînă și în seducerea unei femei. (Se pare, de altfel, că o contemporană a lui, contesa de Dortmund, declarase după o serbare dată la palat că nicicînd nu a conversat și nu a dansat cu o

în care trăiește. Pînă și suava lady Anne, careia pînă acum cîteva clipe frumoșii ochii îi luceau în lacrimile durerii și urii, se lasă cucerită, la chiar căpățiul sicriului socrului ei... Da, nici unul din jur nu e mai bun ca el, nici unul nu merită milă sau îngăduință, coroana va fi a celui mai puternic. „Toate-mpotriva mea, fără-un prieten/ avînd drept sprijin iadul și acești ochi/ ce o priveau fățarnici... și să-nving:/ un univers în luptă cu neantul!“ (foto 3).

Din ființa schiloadă și strîmbă, Vraca face acum un uriaș, o întru-chipare a forței. Puternic, lucid, condus nu de o izbucnire pătimașă, ci de o răzvrătire rațională, Gloster-Vraca se transformă în judecătorul și executorul unei lumi la fel de imperfect alcătuite ca și huilulul

DIN BIOGRAFIA LUI „RICHARD” 1964

— Un caiet de regie de 300 pagini dactilografiate, realizat pe baza studierii a peste 100 de volume — Shakespeare și despre Shakespeare. Autor: maestrul emerit Ion Șahighian.

— Înainte de intrarea în repetiții: patru ani de studiu regizoral asupra lui „Richard al III-lea“ și implicațiile sale istorico-artistice. Pe scenă: șase luni.

— Decorul: lipsă. Un fundal din pînză, șapte scuturi — cu embleme ale caselor nobiliare — în loc de cortină, cîteva elemente de recuzită care sugerează locul acțiunii. Atît. În plus doar tronul, adus simbolic pe scenă, pentru ideea pe care o reprezintă. „E mai dificil să crezi atmosfera unui spectacol fără, decît cu decor“ — spune scenograful Ion Ipser. Are dreptate. „Scena nudă silește actorul să ocupe el în întregime atenția spectatorului. Il obligă“ — spune Ion Șahighian. Perfect adevărat. De altfel, pe vremea lui Shakespeare piesele se jucau fără decor. Ne aflăm deci în tradiție.

— Costumul — inspirat strict din documentele epocii. Compensație pentru lipsa de culoare a cadrului scenografic. Richard și oamenii lui îmbrăcați în culori pasionale, apropiate de cele ale humei: roșu, brun, oliv aspru, negru. În tabăra adversă, nuanțele mai clare — bleu, gri, verde pal.

— Versul spus simplu, ca în vorbirea curentă, păstrîndu-i-se însă cadența și muzicalitatea poeziei shakespeareiene. Război declarat retorismului, patosului romantic, gesticii grandilocvente.

— Cuvînt de ordine: „nu jucăm cuvîntul, nu spunem monologul, trăim sentimentul și ideea“.

Sanda FAUR
Fotografiile de N. ȘVAICO

DESCIFRIND „CODUL GENETIC“

(Urmare din pag. 11)

creștere sau malformații. De fapt, metabolismul constituie proprietatea biochimică fundamentală a vieții, de el depind creșterea și diferențierea, calitatea țesuturilor, rezistența organismului la influențe fizice, la acțiunea toxicelor, la invazia virotică sau microbiană. Diferențele între specii, între indivizi, între țesuturi, le considerăm azi ca diferențe — în ultimă esență — *biochimice*.

LA CONFLUENȚA A DOUĂ LUMI: MACROMOLECULELE

Esențiale pentru înțelegerea fenomenelor vitale sînt proprietățile moleculelor mari (macromoleculă) din clasa proteinelor și a acizilor nucleici, care alcătuiesc într-adevăr baza materială a vieții. Ele cîntăresc de zeci de mii sau de milioane de ori mai mult decît atomul de hidrogen (în timp ce o moleculă de glucoză cîntărește abia de cîteva sute de ori mai mult); în apă dau soluții de tip special — soluții coloidale; unele macromoleculă pot fi „văzute” la microscopul electronic.

Lumea macromoleculă este situată între lumea celulară, pe care o explorăm cu microscopul, și cea a atomilor și moleculelor, studiată de fizică și de chimia clasică. Este o lume a unor structuri particulare, în care comportarea moleculelor depinde nu numai de compoziția lor chimică, ci și de mărimea, forma și calitățile „suprafeței” lor.

Macromoleculă proteice sînt purtătoare de specificitate, constituie un fel de „cărți de vizită” ale ființei respective. Ele sînt alcătuite din circa 20 de tipuri de pietre de construcție, denumite aminoacizi. După natura și ordinea aminoacizilor în macromoleculă, se pot obține extrem de multe „variante pe aceeași temă”.

Astăzi se admite că specificitatea biologică, adică ceea ce dă caracteristica de specie, de organ, de țesut, ca și individualitatea biochimică a organismelor, depind în mod hotărîtor de natura și structura proteinelor. *Fiecare specie, fiecare organ, fiecare țesut, fiecare individ posedă proteinele sale constitutive particulare.* În contact cu o proteină străină, organismul reacționează producînd anticorpi și mobilizînd celule de un tip special, capabile de apărare și de atac. Apărarea antimicrobiană, dar și intoleranța față de grefe și transplanturi, țin în mare măsură tocmai de specificitatea biochimică înscrisă în proteine. Iată deci ce am înțeles din afirmația că ele constituie un soi de „cărți de vizită” însușite.

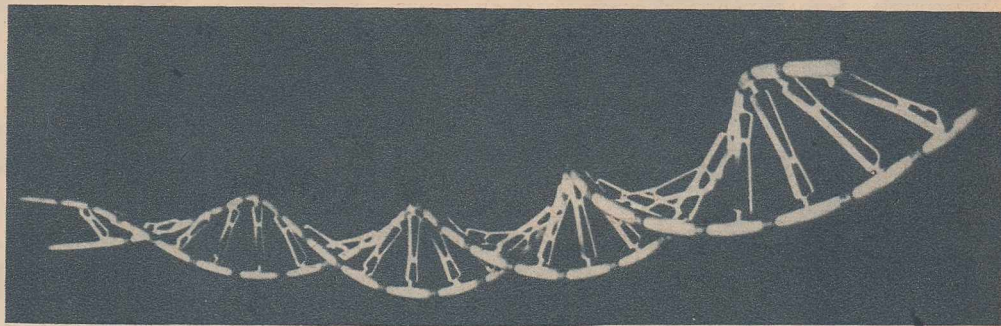
Cei care transmit specificitatea, însușirile materiei vii, sînt acizii nucleici, și despre modul în care ei acționează se mai vorbește în pagina de față. Pe scurt, se poate spune despre ei că prezidează la sinteza proteinelor.

CEL MAI CAPTIVANT CAPITOL AL BIOLOGIEI CONTEMPORANE

Înțelegerea, în ultimii ani, a mecanismului sintezei proteice reprezintă capitolul cel mai captivant al biologiei actuale. Fizica, chimia și matematica și-au dat aci mîna într-un chip nou, pentru a rezolva o problemă de uriașă însemnătate teoretică și — probabil — practică.

În adevăr, aceasta va permite *dirijarea* mecanismului sintezei proteice a organismelor, ceea ce înseamnă, în mare măsură, *dirijarea* eredității. Acizii nucleici joacă un rol covîrșitor în ereditate. Încă de acum 20—30 de ani se știa că o rasă A de bacterii poate fi transformată în rasa B, în prezența extractelor de bacterii B și chiar *numai a acizilor nucleici* purificați din aceste extracte. În ultimii cinci ani s-a demonstrat că infecțiozitatea virusurilor depinde *exclusiv* de acizii lor nucleici, cu alte cuvinte o moleculă de acid nucleic extras dintr-un anumit virus (de ex. al gripei) poate da boala la un animal sensibil; în acest animal apar miliarde de virusuri complete (avînd și componentele proteice), sintetizate sub influența doar a acidului nucleic inițial.

În prezent se acumulează date care tind să arate că acizii nucleici au capacitatea de transformare a eredității și la protozoare, la celulele cultivate în afara organismului, la păsări etc.

Inchipuți-vă că această scară culcată se continuă la dreapta și la stînga cu mii și mii de trepte și că fiecare treaptă este formată din patru implcituri, fiecare de altă culoare. Evident, variînd ordinea implciturilor, putem obține o infinitate de tipuri de scări. Fiecare astfel colorată. Aceasta ar fi o imagine (desigur foarte aproximativă) a ADN-ului, în nenumăratele lui ipostaze. Fotografia reprezintă un „model” al unei asemenea scări.

ȘI ACUM, O TELEGRAMĂ CIFRATĂ*)

Sinteza proteinelor constituie unul din procesele de bază ale vieții, a cărui înțelegere, în ultimii ani, a reprezentat un urias pas înainte în biologie. Întregul proces se aseamănă cu... cifrarea și descifrarea unei telegrame secrete. Cum? Vom arăta aceasta foarte schematic, pentru a da o idee aproximativă.

În fiecare celulă a unui organism găsim molecule de acid deoxiribonucleic (ADN), în forma unor duble spirale încolăcite. Acest acid s-ar putea asemăna cu un cuvînt foarte lung, format din alternarea a doar patru litere, cele patru litere fiind cele patru componente ale oricărui ADN: adenina, citosina, guanina și timina. La fel cum din patru litere putem forma o infinitate de cuvinte și de fraze, tot așa din aceste patru substanțe (pe care le vom denumi, pentru prescurtare, doar cu inițiala lor: A, C, G, T) putem alcătui un număr nesfîrșit de combinații, de pildă: ACCGTACAA, CTTGACCC, TGCAACGT... etc., fiecare grup de litere reprezentînd un anumit „cuvînt”, iar fiecare cuvînt reprezentînd o anumită „instrucțiune” pentru viitoarea sinteză de proteine. „Lanțul” unui ADN este atît de lung, încît poate înmagazina o cantitate uriașă de informații: s-a calculat că toate detaliile structurale și funcționale dintr-un organism uman pot fi înscrise în fracțiuni de gram de ADN.

ADN reprezintă așadar un fel de matrită vie. Ea nu se deplasează însă la locurile de sinteză proteică din celulă, ci își trimite un mesager. Nu este o figură de stil, ci denumirea pe care au dat-o savanții „copiei” călătoare a ADN-ului, copie care întîi se calchează pe matrită (adică pe ADN, care conține „instrucțiune” și apoi pornește la drum să-și îndeplinească misiunea. Este adevărat, „copie” nu este tocmai fidelă: în ea litera T (timina) este înlocuită cu U (uracilul). Numele științific al mesagerului este ARN, acidul ribonucleic.

Cum se realizează sinteza proteinelor? Am arătat că acestea sînt formate din 20 de tipuri de pietre de construcție: aminoacizii; ei plutesc haotic în interiorul celulei, pînă la... apariția mesagerului. Începînd din acel moment, aidoma unor cărămizi în miinile unui zidar, ei se ordinesc cuminte, în funcție de informația purtată de mesager.

Să presupunem că pe matrită inițială (ADN) stă „scris” de pildă: TTTTGCTCGTAATACTTGTAG. Această instrucțiune cifrată este copiată de mesager, care, după cum am arătat mai sus, aduce o complicație în plus, înlocuind pe T cu U. Apoi mesagerul se îndreaptă spre locul de destinație din celulă unde se realizează sinteza proteinelor, adică spre așa-numiții ribozomi. Mesajul nostru a căpătînt între timp forma: UUUUGCUCGUAAUACUUGUAG, obținută prin înlocuirea lui T cu U în mesajul precedent.

Să pornim acum la descifrare, formînd grupe de cîte trei litere. Obținem: UUU UGC UCG UAA UAC UUG UAG... Tocmai acesta este „codul genetic”. Fiecare grup de trei litere înseamnă un anumit aminoacid. Aco'o unde pe mesager stă „scris” UUU, se fixează un anumit aminoacid, acolo unde este marcat UGC se instalează un alt aminoacid ș.a.m.d.

Astfel se formează un lanț de aminoacizi, în ordinea dictată strict de ADN prin intermediul mesagerului său. Or, lanțul acesta nu este altceva decît o nouă proteină, o nouă cărămidă vie a organismului...

Obținem: UUU UGC UCG UAA UAC UUG UAG...

Tocmai acesta este „codul genetic”. Fiecare grup de trei litere înseamnă un anumit aminoacid. Aco'o unde pe mesager stă „scris” UUU, se fixează un anumit aminoacid, acolo unde este marcat UGC se instalează un alt aminoacid ș.a.m.d.

Astfel se formează un lanț de aminoacizi, în ordinea dictată strict de ADN prin intermediul mesagerului său. Or, lanțul acesta nu este altceva decît o nouă proteină, o nouă cărămidă vie a organismului...

CODUL GENETIC

Fenilalanina	UUU	Izoleucina	UUA
Alanina	UGC	Leucina	UUC, UUG, UUA
Arginina	UCG	Lizina	UUA
Acidul aspartic	UAG	Metionina	UAG
Asparagina	UAA, UAC	Pralina	UCC
Cisteina	UUG	Sarina	UUC
Acidul glutamic	UAG	Treonina	UAC, UCC
Glutamina	UCG (ipotetic)	Triptofanul	UGG
Glicina	UGG	Tirozina	UUA
Histidina	UAG	Valina	UUG

*) Pentru cititorii care dispun de hirtie, creion și... răbdare.

De asemenea, aceste date sugerează că același „cod” funcționează la ființe atît de deosebite cum sînt bacteriile și mamiferale. În sfîrșit, ele aruncă o nouă lumină în problema cancerului, în care se pare că este vorba de o alterare a „informației” conținute în acizii nucleici celulari.

Este o viziune profund materialistă asupra „mecanismelor” celor mai intime ale vieții.

Cît privește sinteza acizilor nucleici, date recente arată că, în laborator, ea se poate efectua și fără intervenția materiei vii — astfel încît descoperirea aceasta pune într-o nouă lumină problema sintezei primului sistem viu.

Progresele în domeniul descifrării structurii macromoleculă sînt de asemenea rapide. Prin aplicarea celor mai moderne metode fizice s-a precizat alcătuirea spațială a unor molecule cu mare rol biologic: clorofila și hemoglobina.

ȘI MÎINE!

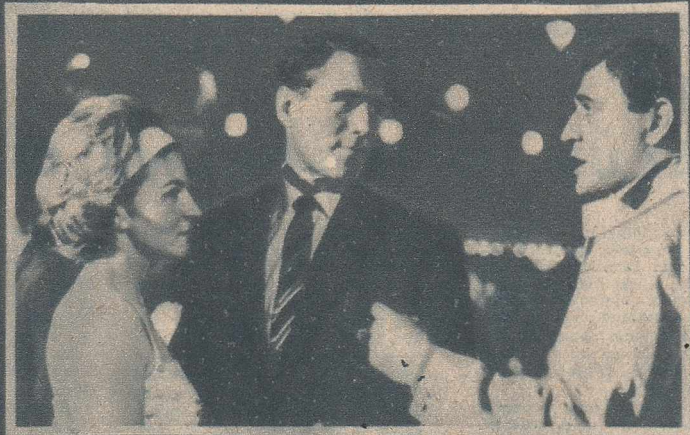
Iată, așadar, schițat sumar și fugar, profilul unor orientări în biologia de astăzi, care credem

că vor fi dominante în biologia de mîine. Larga perspectivă se deschid colaborării între științe. Este sigur că un cuvînt greu va reveni specialiștilor în sectoarele științifice de contact, biochimistului, biofizicianului, biomatematicianului...

O întrebare naturală care se naște aci este, desigur, următoarea: cît va mai dura pînă la reproducerea, prin sinteză, a vieții în laborator?

Un pronostic nu este încă posibil. Știința se dezvoltă în pas accelerat și aceasta ne obligă la optimism. Trebuie să recunoaștem însă că problema pare mai complexă decît acum o sută de ani, cînd substanța vie nu se dezvoltase încă în uriașa ei bogăție structurală. O caracteristică a științei contemporane o constituie tocmai elaborarea unor metode și mijloace de investigație din ce în ce mai eficace pentru atacarea problemelor complexe. Aceste metode ne dau posibilitatea într-o tot mai largă măsură — și mîine, desigur, încă și mai mult ca astăzi — ca să descifrăm alfabetul vieții.

Conf. univ. dr. Victor SĂHLEANU

O producție engleză

Filmul a obținut premiul FIPRESCI la Festivalul de la Cannes 1963 și Premiul pentru interpretare masculină acordat lui Richard Harris.

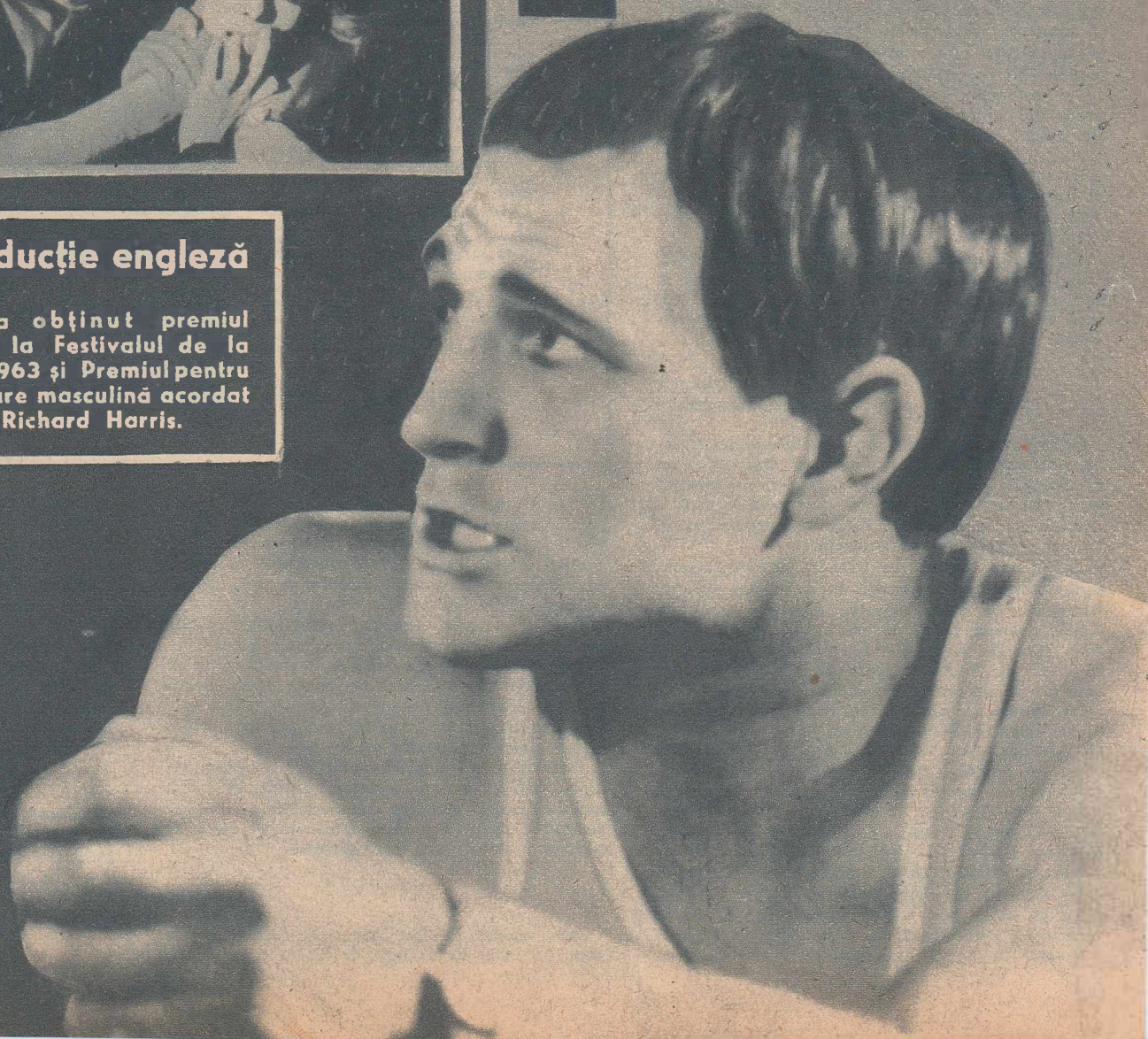
VIAȚIA

Sportiva

SCENARIUL: David Storey
REGIA: Lindsay Anderson
IMAGINEA: Danys Coop
MUZICA: Roberto Gerhard

IN ROLURILE PRINCIPALE:

Richard Harris (Frank Machin), Rachel Roberts (doamna Hammond), Alan Badel (Weaver), William Harnell (Johnson), Colin Blakely (Maurice), Yvonne Godsell (doamna Weaver), Arthur Lowe (Slomer)

NUCLEU, NACELĂ, NAVETĂ

Fiecare profesie își are limbajul ei, caracterizat printr-o serie de cuvinte tipice pentru domeniul respectiv. Dar ce sînt de fapt acești „termeni tehnici” — cum li se spune — ce proveniență au? Să existe într-adevăr o graniță de netrecut între ei și cuvintele banale, cunoscute de toată lumea?

La o cercetare mai atentă și privind lucrurile din punct de vedere istoric, limita dintre vocabularul uzual și cel tehnic se estompează pînă la completa dispariție; în spațiile multor termeni descoperim cuvinte dintre cele mai obișnuite, în trecut sau astăzi.

Nucleu, de exemplu, din limbajul fizicienilor, chimiștilor și biologilor, are o origine foarte modestă: *nucellus*, ceea ce pentru orice roman nu însemna altceva decît „nucă mică”. Vaga asemănare dintre fruct și partea centrală a unor structuri (formă, soliditate) a putut sugera această asociație de idei neașteptată.

Știința navigației aeriene ne-a obișnuit de mult cu acea cabină atîrnată de un balon, în care se transportă persoane sau numai aparate de măsurătoare. E lesne de ghicit că ne referim la *nacelă*. Cu secole înainte de epoca zborului cu baloane, termenul acesta exista în latinește sub forma *navicella*, ceea ce însemna „corăbioară”, adică o corabie (*navis*) mică. Desigur nu se poate spune că noțiunea de corabie nu era familiară romanilor. *Navicella* era deci un cuvînt banal, ca oricare altul și, bineînțeles, nu avea nici o legătură cu tehnica zborului.

„Corabie mică” se mai spunea în latinește și *navitta*, cuvînt redat de francezi sub aspectul *navette*. Cu aceasta intrăm în domeniul meșteșugului țesătoriei, pentru că *navette* e numele francez al suveicii. De la navigație la războiul de țesut? Firește, pentru că a intervenit și aici o vagă asemănare de formă, și cînd e vorba să extindă înțelesul unui cuvînt oamenii fac apropierile și metaforele cele mai îndrăznețe.

Împrumutat de romîni, *navette* a devenit *navetă*, numai că, pentru cei care nu cunosc vocabularul tehnicii țesătoriei, cuvîntul acesta există exclusiv în expresia *a face naveta* (= a parcurge cu regularitate același drum, dus și întors), unde se ascunde altă comparație — cu mișcarea suveicii.

Am ales trei cuvinte din trei domenii de activitate diferite. Povestea lor are totuși puncte comune: sînt la origine denumiri de obiecte dintre cele mai cunoscute și au devenit termeni tehnici; sînt toate trei nume de obiecte mici (diminutive), dar ideea de micime nu mai e perceptibilă astăzi; în sfîrșit, înțelesul lor tehnic se bazează pe observarea unor asemănări, pe niște comparații, ceea ce dovedește că și știința recurge uneori la metafore.

Sorlin STATI

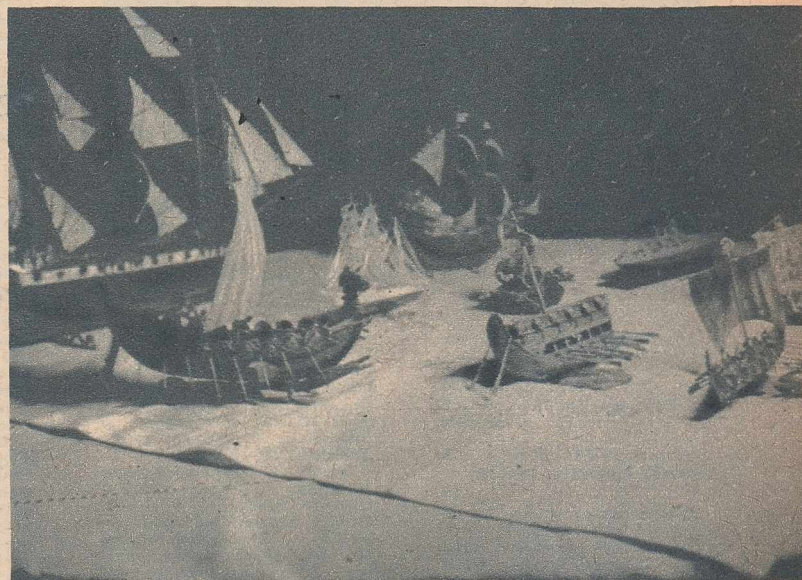
CORĂBII

O bătălie navală în secolul al XVII-lea? Nicidecum! Fotografiiile noastre vă prezintă cîteva din lucrările unui tînăr din București, Alexandru Fr. Jelenici, care în timpul liber se ocupă cu construirea de nave în miniatură.

În originala sa colecție figurează machete reprezentînd nave din cele mai îndepărtate timpuri — de la bușteanul scobit al omului primitiv pînă la navele de linie din secolul al XX-lea. Lucrate cu migală și un deosebit simț al frumosului, corăbiile fenicienilor sau ale vikingilor, triremele, galelele, caravelele și fregatele reproduc în cele mai mici detalii navele originale. Un amănunt interesant: acest pasionat constructor a descoperit un procedeu original pentru „îmbătrînirea” — de circumstanță! — a velelor și carenelor, pentru a le da un aspect cît mai autentic. Bineînțeles că pentru realizarea unor asemenea adevărate opere miniaturale, Al. Fr. Jelenici utilizează de o bogată documentație proprie, alcătuită din tratate, albume și reviste ilustrate de specialitate.

În fotografie: cîteva din modelele create de tînărul constructor.

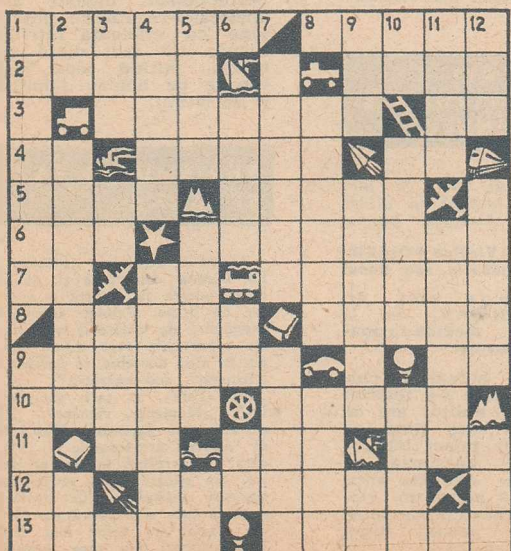
R. ALEX

Cuvinte încrucișate
MIJLOACE DE TRANSPORT

ORIZONTAL: 1) Zboară fără motor — ...Ca un automotor. 2) Căpitanul șoalei „Speranța” din romanul „Toate pinzele sus” de Radu Tudoran — Mijloace de transport rutiere... 3) ...și unele prin văzduh — Tuns! 4) Teuri! — Pusă pe directie — ...în viteză! 5) Mare lac în U.R.S.S. — Autorul romanului „Dintre sute de catarge”. 6) Joc distractiv — Unșori, punct terminus

în cursa liftului. 7) În timp! — Posesiv — Mediul... elicopterelor. 8) A imaginat „Ocolul pămîntului în 80 de zile” — A hrăni. 9) Trăsuri elegante, cu arcuri foarte flexibile — Literă japoneză. 10) Plante agățătoare tropicale — Bune la urcat și coborit. 11) Neșafie — Fir — Trepte pe lungă cale a timpului. 12) Capăt de șosea! — ...și din nou în iarnă.

Peisaj văzut din teleferic — Fluviu care se varsă în golful Salonic.

VERTICAL: 1) Fac transporturi pe apă — Iniția sau a doua, la personal. 2) Din lume! — Cercul pe șine — Vas. 3) În jurul navelor — Interjecție — Aleargă prin tundră. 4) Tine de vapoare — Accelerate. 5) Varietate de așat — Manevrată de pilot (pl.) — ...în tren! 6) Port pentru corăbiile... deșertului — Intră în metro! — Posed. 7) Zboară... pe luciul ghetii — Sfîrșit (arh.). 8) A pornit spre Polul Nord cu vasul „Fram” — A transporta. 9) Se schimbă la calea ferată — Face transporturi cu doi cai putere — Cer! 10) La pupa! — Observat — Cursă aviatică. 11) Întreprindere regională de transporturi auto — A scrîs cartea „Călătoria unui naturalist în jurul lumii pe bordul vasului Beagle”. 12) La intervale mici — Mijloace de transport pentru iarnă, care se pregătesc... din vară! — ...și din nou în iarnă.

Dezilogarea Jocului „SUB... ACOPERIȘ”, apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Capac — Astupați. 2) Olan — Apăra — Cer. 3) Lităsfăra — Peri. 4) Aburit — Acar — Et. 5) Cir — Daud — Ruina. 6) Uite — Zăpadă. 7) Ar — Oita — Ament. 8) Sită — Aromin — AB. 9) Acoperi — Tava. 10) Uitare — Are — Raz. 11) Nor — Oțel — Blăni. 12) Scaunel — Obscen.

EDUCAȚIE PENTRU
TOATE VÂRȘTELE

CU PRIVIRE LA DIFERITE METODE DE AJUTARE A COPILOR LA LECȚII (Studiu în mînatură) (1)

Cum vă ajutați dumneavoastră copiii la lecții? Am pus în gînd această întrebare participanților la o imaginată masă rotundă și din discuțiile ce s-ar fi putut purta în jurul ei mi s-a părut că s-ar putea contura următoarele metode sau tipuri de relații ale părinților cu copiii lor, elevi.

A. *Metoda substituției.* Părinții care utilizează această metodă pornesc probabil de la premisa că orice cetățean, părinte de elev, trebuie să profite de împrejurare și să repete școala elementară, deoarece, după cum se știe, „repetitio est mater studiorum”. Ajutorul pe care-l dau acești părinți copiilor lor la facerea lecțiilor este alt de total, plurivalent și multidimensional, înțit elevilor cu pricina nu le rămîne decît rolul de spectatori pasivi ai școlărității tumultuoase a părinților, reînscută ca pasărea phoenix din propria cenușă. Acești părinți multilaterali fac compuneri, rezolvă probleme, desenează hărți, lucrează la traforaj și sînt ferm încredințați că singurul lor regret este neputința de a se substitui copiilor lor la cor sau la ansamblul de gimnastică, aceste activități nefiind prevăzute din păcate cu lecții pentru acasă.

Este drept că uneori le îngăduie și copiilor să-i ajute, însă numai în calitate de „colaboratori externi”, încredinșându-le de pildă trecerea pe curat a lecțiilor.

O variantă a acestei metode este „ajutorul specializat în echipă”. În această variantă avem de-a face tot cu o substituție, numai că elevului nu i se substituie un singur părinte multilateral, ci mai multe persoane, specializată fiecare

într-o singură ramură a cunoașterii. În cadrul unei asemenea metode, Costel va face matematicile cu tătucu' citirea cu mămica, limbile străine cu mătușica, geografia cu unchiul, istoria cu bunicul, științele naturii cu un vecin, desenele executîndu-le sora mai mare. Elevii ajutați în acest fel necesită un grad înalt de rezistență nervoasă.

B. *Metoda ignorării integrale și consecvente.* Ingeniozitatea acestei metode constă în faptul că ea este de fapt negarea oricărei metode, adică o „anti-metodă”. Pentru a o utiliza, părinții respectivi au trebuit înții să se convingă pe ei înșiși că n-au nici o legătură cu elevul care locuiește în casa lor, deși parcă ar semăna cu propriul lor fiu. Pare verosimilă afirmația că, dacă i-ai întreba, nici n-ar ști să-ți spună în ce clasă a trecut acesta.

Metoda sau mai exact „antimetoda” mai sus-pomenită permite celor ce o aplică să ignore integral și consecvent orice nevoie de ajutorare a copiilor lor la facerea lecțiilor, să uite sau să refuze ajutorul atunci cînd le este cerut, invocînd fie totala lor incompetență în misterele tablei cu înmulțiri sau în descifrarea subiectului și predicatului, fie lipsa de răbdare ori niște ocupații ce nu suferă aminare sau falsă încredere în copil — „te descurci tu și fără mine...” „eu de cînd le-am făcut...” etc.

Sen ALEXANDRU

În numărul viitor: Despre alte „metode” și metode.

cu cititorii

Sînt de părere că centrele turistice de iarnă din munții noștri pot constitui și ele teme destul de interesante pentru turismul românesc.

Walter TENDLER
muncitor, Jimbolia

N. R. — Considerăm observațiile tovarășului Tendler juste iar criticile sale întemeiate. În consecință în limita spațiului pe care-l avem va apare și rubrica „La drum”, închinată frumuseților hibernale din țară.

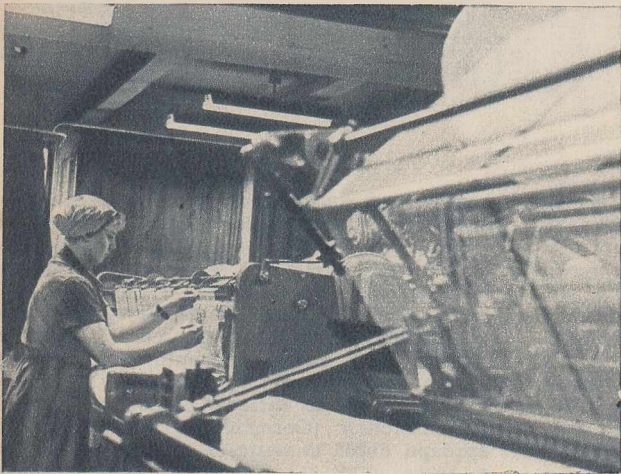
CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespundă: Ion Wass, elev, Craiova, str. Eminescu nr. 7, ap. 2: literatură, muzică, sport; Dan Slăveanu, mecanic auto, București, str. Sold. Mincă Dumitru 28, rn. N. Bălcescu: ilustrate; Constantin Stancu, student, București, Splaiul Unirii 26, rn. N. Bălcescu: ilustrate; Vasile Căruțașu, electrician, Reșița, str. Oituz, bloc 1, cam. 23 (Țigărie): ilustrate; Ovidiu Stoian, mecanic, stația foraj Cîmpeni, rn. Panciu, reg. Galati: ilustrate; Silvia

Aurigeanu, elevă, Școala pedagogică mixtă Buzău: ilustrate; Liliانا Giurtă, elevă, Iași, str. N. Bălcescu 10: teme diverse; Ana Dinu, elevă, Tirgoviște, str. Ștefan Gheorghiu 23: ilustrate; Ion Alexandru, student, București, str. Penș Curcanul 6, rn. Tudor Vladimirescu: ilustrate; Jadowige Rak, Czestochowa, ul. Svebma 90, R. P. Polonă: cinema, ilustrate, muzică; Krysztyna Paciejnik, Truskolasy, ul. Kopernika 5, R. P. Polonă: cinema, muzică, ilustrate; Boris M. Lander, com. Pescianoe, rn. Ribnovski, reg. Sahalin, U.R.S.S.: filatelie (în rusă și română); Barbara Walczak, Chorzow Batory, ul. Kochanowskiego 23, m 10, woj. Korowikie, R.P. Polonă: ilustrate, filatelie (în polonă, rusă, engleză); Vasile Ibrim, elev, com. Țibănești, rn. Brăila, of. poștal Viziru: teme diverse; Viorica Hațegan, vânzătoare, Hunedoara, Aleea Obor 19: ilustrate; Florian Mitan, zidar-șamotor, Reșița, bloc 800, ap. 232: cinema, ilustrate.

Din partea redacției. Numărul cititorilor care cer să li se publice adresele în această rubrică fiind foarte mare, adresele respective vor apare — în limita spațiului — în ordinea sosirii scrisorilor.

DE LA CORESPONDENȚI

Intr-una din modernele hale ale fabricii „Adesso”. (Gh. Barbu — București)

Iarnă în parc la Craiova. (Titu Concu, tehnician)

La marginea pădurii. (D. Vințilă — Suceava)

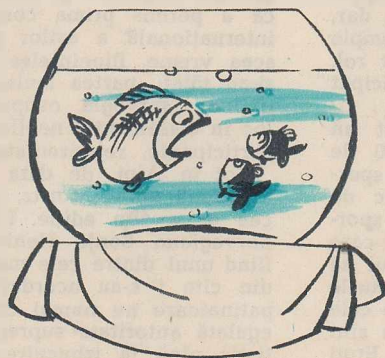
MĂGĂRUȘUL

Din expoziția de fotografii de animale a lui Ion MICLEA.

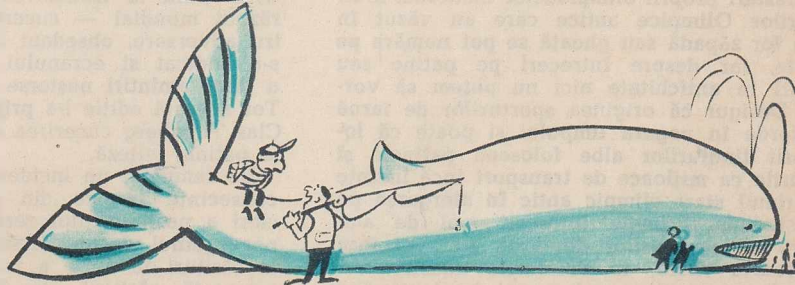

UMOR

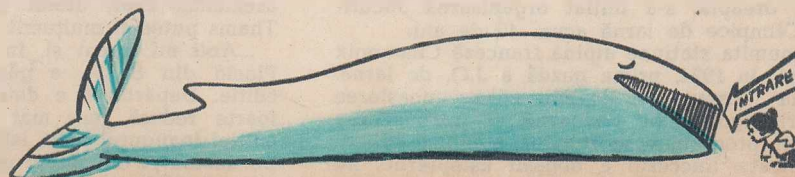
pe o singură temă
de A. Poch

— Și dacă nu sinteți cumînți, vine Goliath și vă papă...

— Ascultă, amice, balena asta ai prins-o—dar la ștucă n-ai încercat! Acolo să te văd!

— Dar ieșirea pe unde o fi?

Schiorii noștri la antrenamentele din Bucegi — fotografie de S. Șteiner.

Nu totdeauna statistica, cifrele sece, reprezintă cel mai eficace mijloc de ilustrare, dar, în cazul Jocurilor Olimpice, câteva exemple vor îndeplini în suficientă măsură acest rol. La prima ediție (Atena, 1896) au participat 13 țări, reprezentate de 484 de sportivi; cifrele preliminare ale ediției din acest an (Tokio) prevăd participarea a peste 80 de țări reprezentate de aproape 7.000 de sportivi! Iar despre performanțe, ca mijloc de apreciere a nivelului de dezvoltare a sportului și, implicit, a gradului de interes de care se bucură el — nici nu mai este cazul să amintim. Aceasta în legătură cu Jocurile Olimpice în general. Cît privește însă pe cele de iarnă, în mod special privite, acestea sînt manifestări proprii olimpiadelor moderne. Eroii Jocurilor Olimpice antice care au văzut în viața lor zăpadă sau gheață se pot număra pe degete, iar despre întreceri pe patine sau schiuri în antichitate nici nu putem să vorbim. Desigur că originea sporturilor de iarnă se pierde în negura timpului și poate că locuitorii ținuturilor albe foloseau patinele și schiurile ca mijloace de transport încă înainte de primul start olimpic antic în alergarea pe un stadion. Primele întreceri mai de amploare ale sporturilor de iarnă au avut însă loc foarte tîrziu, în vremurile noastre. Ur-mărindu-se reunirea celor mai buni sportivi ai lumii sub egida steagului cu cinci cercuri, în vederea măsurării forțelor în întrecere cinstită, dreaptă, s-a inițiat organizarea Jocurilor Olimpice de iarnă acum 40 de ani.

Renunțata stațiune alpină franceză Chamonix a fost, în 1924, prima gazdă a J.O. de iarnă. De la început, s-a dovedit că recunoașterea valorii sporturilor de iarnă și introducerea lor în programul sporturilor olimpice au fost justificate. Succesul a depășit așteptările, nu numai prin faptul că participarea a fost va-

loroasă cantitativ și calitativ, ci și prin aceea că a permis prima confruntare cu adevărat internațională a așilor gheții și zăpezii din acea vreme. Bineînțeles că țările scandinave și-au tăiat „partea leului”, în clasamentul pe națiuni Norvegia ocupînd, distanțat, primul loc în clasamentul neoficial al celor 16 națiuni participante, reprezentate de 306 sportivi.

Tot în Alpi, de data aceasta în stațiunea elvețiană Saint Moritz, s-a disputat, în 1928, cea de a II-a ediție. Figura centrală a fost norvegiana Sonja Henie — „regina gheții” fiind unul dintre cele mai modeste supranume din cîte i s-au acordat. De altfel, renumita patinatoare nu numai că a deținut cu o neegalată autoritate supremația în patinajul artistic pînă la izbucnirea celui de al doilea război mondial — cucerind permanent (pentru adversare, obsedant chiar) locul I — dar s-a dedicat și ecranului, cu un succes care a lăsat amintiri neșterse celor ce au văzut-o. Tot această ediție i-a prilejuit și finlandezului Clas Thunberg cucerirea a trei medalii de aur la patinaj viteză.

De semnalat un incident care putea să aibă consecințe tragice din cauza greșitei aprecieri a posibilităților reale ale concurenților: norvegianul Iacob Thams, campion olimpic la sărituri în 1924, a realizat o cu totul neașteptată săritură de 73 de metri. Trambulina nu era însă construită decît pentru sărituri de maximum 65 de metri... După un asemenea zbor, urmat de aterizare pe plat, Thams putea fi mulțumit că a scăpat cu viață.

...Anii au trecut și, în 1932, stațiunea Lake Placid din S.U.A. a găzduit cea de a III-a ediție. Depărtarea a determinat o participare foarte redusă (cea mai redusă, cu excepția ediției inaugurale, din istoria jocurilor „albe”). De semnalat din punct de vedere sportiv victoria gazdelor în clasamentul pe națiuni, re-

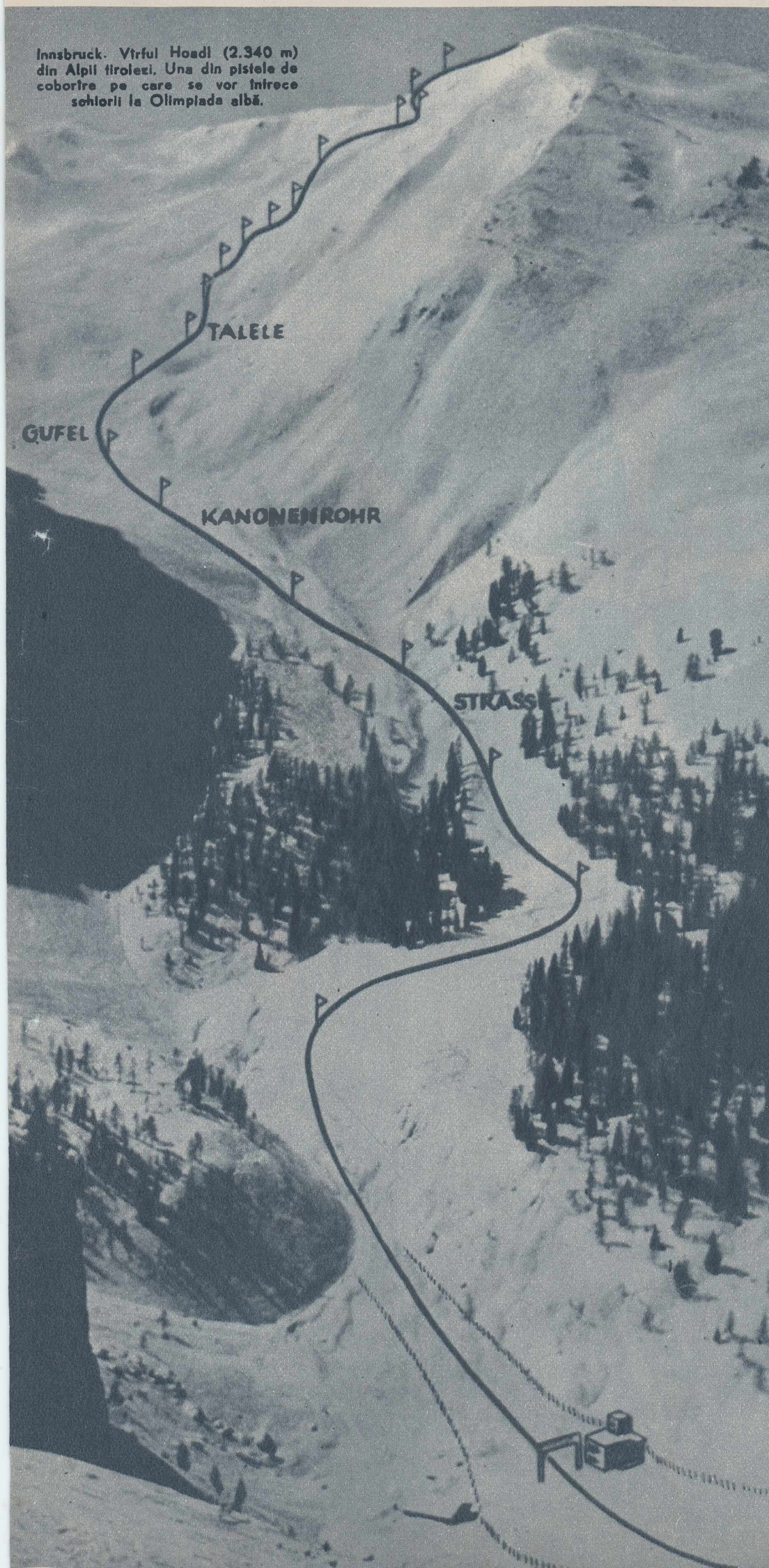
confirmarea supremației canadiene la hochei și lichidarea supremației suedezului Gils Grafstrom după trei victorii olimpice consecutive la patinaj artistic, în favoarea austriacului Karl Schafer. Evident, Sonja Henie a cules laurii fără probleme. Mențiune specială norvegianului Birger Ruud, ale cărui sărituri cu schiurile au marcat începutul unui progres tehnic extraordinar.

În ce privește întrecerile de la Garmisch-Partenkirchen (Germania 1936), participarea aproape dublă numeric și în progres calitativ a reprezentat caracteristica cea mai importantă. Surpriza cea mare a fost victoria Marii Britanii la hochei. Adevărat, surprizele dau „sare” competițiilor sportive și în special Jocurilor Olimpice.

Dezvoltarea schiului alpin, impetuoasă în acei ani, a făcut evidentă necesitatea lărgirii numărului de probe alpine. Acest lucru avea însă să se realizeze 12 ani mai tîrziu, după ce s-au risipit norii negri ai celui de al doilea război mondial...

Iată-ne, dar, în 1948, la Saint Moritz, pentru a doua oară în interval de 20 de ani. De data aceasta Suedia, nezguduită de marele flagel mondial, a ocupat locul I în clasamentul neoficial pe națiuni. Nota dominantă a fost saltul valoric al întrecerilor, consecință directă a dezvoltării metodelor de antrenament. Cifrele spectaculoase, măiestria tehnică ridicată la nivel de artă, astăzi încă în continuă creștere, și-au manifestat prezența tocmai la această a V-a ediție a Jocurilor Olimpice de iarnă. Cele mai evidente progrese s-au înregistrat în schiul alpin, francezul Henri Oreiller, dublu campion olimpic, putînd fi considerat cel mai reprezentativ în acest sens. Moartea lui tragică într-un accident de automobil (se dedicase în ultimii ani acestui sport) a stîrnit un sincer regret.

Innsbruck. Vîrful Hoadi (2.340 m) din Alpii tirolezi. Una din pistele de coborîre pe care se vor întrece schiorii la Olimpiada albă.

albe

La Oslo, în 1952, norvegienii au valorificat la maximum atât bogata lor tradiție în sporturile de iarnă, cât și avantajul de a fi gazde, cucerind cu autoritate primul loc în clasamentul neoficial pe națiuni. Dintre figurile sportive centrale îl vom aminti pe patinatorul Hjalmar Andersen, care a adus Norvegiei 3 medalii de aur din 4 posibile, pe schiorul italian Zeno Colo, învingător în proba de coborîre, și pe fondiștii Hallgeir Brenden (norvegian) și Veikko Hakulinen (finlandez), prezenți permanent de-atunci încoace (după cum se anunță, poate și anul acesta) în lupta pentru primele locuri.

Un fapt semnificativ în Jocurile Olimpice de iarnă din ultimii ani: nu mai există monopol scandinav în schiul așa-zis nordic, nici monopol canadian în hocheiul pe gheață și nici monopol „geografic”, în general vorbind, pentru țările care pînă la Cortina d'Ampezzo (Italia, 1956: a VII-a ediție) dominau fără drept de apel. Eroii de la Cortina d'Ampezzo au fost în primul rînd reprezentanții Uniunii Sovietice, ocupanții primului loc în clasamentul general neoficial pe națiuni. Concurînd pentru prima oară la jocurile „albe”, ei au luptat cu dirzenie și au învins. Vom aminti însă și de austriacul Toni Sailer, „Fulgerul negru din Kitzbühel”, care a cucerit toate probele alpine de schi și care s-a retras imediat (adică la un an-doi după aceea, în plină glorie și tinerete sportivă) din activitatea competițională, cu un palmares și cu o aureolă nemaiîntîlnite. În sfîrșit, de semnalat individual încă trei medaliați olimpici: japonezul Chiharu Igaya (locul II la slalom special), polonezul Gasienica (locul II în combinata nordică) și sovietica Sidorova la slalom special.

Îndepărtata stațiune nord-americană Squaw Valley a găzduit în 1960 cea de a VIII-a ediție a Jocurilor Olimpice, ediție care a confirmat tendințele observate încă la Cortina d'Ampezzo. Din nou sportivii sovietici au ocupat primul loc în clasamentul pe națiuni, iar numeroși sportivi din celelalte țări socialiste s-au afirmat cu tărie. Concurînd în echipa unită a Germaniei, Helga Haase, la patinaj viteză, și Helmuth Recknagel, la sărituri speciale, au cucerit titluri pe deplin meritate.

...Și iată-ne în pragul celei de a IX-a ediții: Innsbruck (Austria), 29 ianuarie — 9 februarie 1964. Mai mult ca sigur, după datele preliminare, că amploarea acestor jocuri va fi cea mai mare, un adevărat record. Participă 35 de națiuni, reprezentate de peste 2.100 de sportivi, iar numărul ziariștilor, fotoreporterilor și crainicilor de radio și televiziune acreditați trece de 1.200.

Țara noastră, prezentă la toate edițiile anterioare cu excepția celei din 1960, va fi reprezentată la Innsbruck de echipa de hochei, de schiorii biatloniști și de boberi.

Pregătiți în condiții bune și animați de dorința fermă de a obține rezultate valoroase, sportivii noștri au prilejul de a reprezenta cu cinste culorile țării. Noi le dorim mult succes.

G. RUSSU-ȘIRIANU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scintei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 3507, Of. 33. Telefon 17.60.10 — Int. 1744.

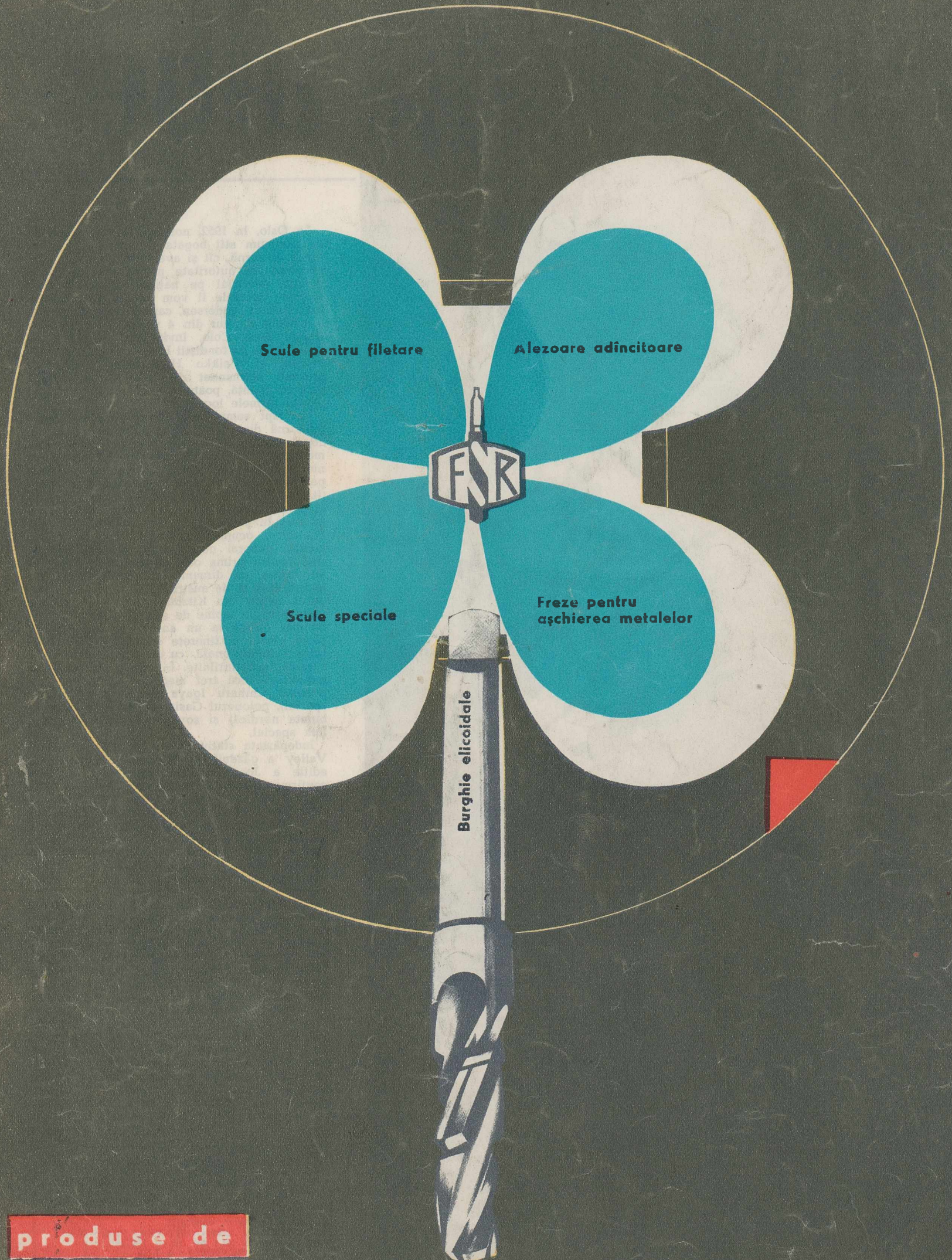
ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei.

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI.

TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”.

MACHETA: Ion Vulpescu.

produse de

FABRICA DE SCULE „RÎȘNOV“